The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexiko $2.00 per year.
Subscription to Foreign countries..... $3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Adress all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

Sanvaitinis Laikrasztis
'LIETUVA'
Išeina kas Pétnyčią, Chicago, Ill.
Prenumerata Suvien. Valstijose, Kanadoje ir Mexike ant metų $2.00.
Kitose Viešpatystėse „ „ $3.00.
Prenumerata turi buti iš viršaus apmokama.
Apgarsinimų orekės gaunamos per laišką.
"Lietuva" spaudina visokias Knygas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuogeriausiai.
Visuose reikaluose adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 39 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 25 Rugsėjo (September) 1903 m. Metas XI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pačto užveizdoj pasirodo vis didesnės prigavystės, areštuoja vis daugiau užimančių augštesnes vietas urėdninkų ir atiduoda po sudu, kuris, ir nenorėdams, turės nubausti nusidėjusius; bet ar per nubandimą liks išvalyti Amerikos urėdai nuo neteisingų urėdninkų? Žinoma ne. Kol apsodinimas urėdų ir palaikymas jų prigulės nuo visokios veislės politikierių. Amerikos urėduose vis bus neteisingi, parsiduodanti urėdninkai.

Dabar prigavystės apsireiškė ir urėduose indijoniškos užveizdos. Ant ištirimo jų išsiuntė advokatą Bonaparte. Be abejonės ir čia atseis suareštuoti ir prašalinti nuo vietos ne vieną urėdninką. Argi neteisingi urėdninkai yra tik pačto ir indijonų reikalų užveizdoj? Toki be abejonės yra visuose urėduose ir jeigu tirinėtų visus likusius, kaltų gal rastų visur ir ne vienas iš 900000. Amerikos urėdninkų rastų vietą ir pigų gyvenimą visokiuose krašto kalėjimuose.

Augščiausi urėdninkai, kur tik tas yra galimu, urėdus apsodina savo draugais, nors yra diktai gal teisingesnių pašalinių. Štai ateivių užveizdos viršininkas Sargent, vos apėmė po Powderliui urėdą, o jau į Pacifico portus, daboti atkankančius ateivius, išsiuntė daugybę savo draugų, kuriems pavedė visokius geriau apmokamus žemesnius urėdus. Prieš tokį pasielgimą pono Sargento pakėlė protestą net kongresmanas šteto Washington ir protestą padavė net į kongresą. Kongresmanas reikalauja, kad ant urėdų butų paskiriami gerai visiems žinomi žmonės iš savo teisingumo iš tų pačių štetų, kur yra urėdai ir kad visoki komisoriai neturėtų tiesos siuntinėti niekam ne pažįstamų savo draugų. Dabar tą daro visi, ne išskiriant paties prezidento. Antai Washingtono rando spaustuvėse darbininkų organizacija prašalino už kokią ten judošystę vieną iš spaustuvės viršininkų, kokį ten Millerį, bet prezidentas Roosevelt, prieš darbininkų norą, sugrąžino jį atgal ant senos vietos. Prieš tokį prezidento pasielgimą visi spaustuvių darbininkai nutarė pakelti protestą ir jį surašę, perdavė prezidentui Rooseveltui. Jeigu prezidentas ne prašalįs nuo vietos Millerio, visi darbininkai be abejonės paliaus dirbę. Jie iš savo tarpo prašalino Millerį todėl, kad jį laiko už negerą žmogų ir su juom drauge dirbti ne nori, tai prezidentui, rodosi, nepridera kištiesi ir gelbėti už negerą tukstančių darbininkų pripažintą ypatą.

Užrubežiniuose reikaluose Suvienytos Valstijos turi teiposgi porą nemalonių atsitikimų. Vienas iš tokių atsitikimų yra tas, kad Vidurinėj Amerikoj, republika San Domingo pripažino kelis savo portus už neutrališkus, į kuriuos ir karės laike turėtų tiesą liuosai užeiti ir vedančių karę viešpatysčių kariški ir prekėjų laivai. Taigi tuose portuose, jeigu Amerikai kada atseis kariauti su Europos tautoms, kas ateitėj turės užgimti, Europos kariški laivai visada rastų prieglaudą. Prieš tokį San Domingos republikos užsimanymą Suvienytos Valstijos pakėlė protestą, bet jis iki šiol liekasi be pasekmės. Gal silpna Domingo republika, jeigu ne ras paramos tvirtesnių Europos viešpatysčių ir nusilenks prieš Suvienytų Valstijų protestą ir atsiims savo padavadyjimą atgal, bet prie tinkamesnės progos gali tą vėl daryti ant Suvienytų Valstijų nenaudos.

Kitas nepasisekimas yra tas — kad republika Columbija galutinai atmetė reikalavimus Suvienytų Valstijų, kad joms butų pavesti žemės plotai abipusiai rengiamo Panamos kanalo, kurie butų po visiška Suvienytų Valstijų kontrole. Priežastis, kurių dėl Columbijos kongresas atmetė tuos reikalavimus, yra juk aiškios: nieks mat ne nori svetimos valdžios ir svetimos kontrolės sau prigulinčiuose žemės kraštuose. Nėra nė jokios vilties, kad Columbija išpildytų Suvienytų Valstijų reikalavimus, todėl ir tolesnės taryboslikosi pertrauktos galutinai. Amerikos pasiuntinys rengiasi pareikalauti savo raštų ir iškeliauti su visu iš Columbijos. Suvienytų Valstijų politikieriai dar tikisi, kad per rinkimus, kurie atsibus gruodžio mėnesyj šių metų, išrinks Columbijoj kitą prezidentą, prilankesnį Amerikai, bet ir tame gali apsirikti, kadangi Amerikos reikalavimus ir dabar atmetė ne Columbijos prezidentas, bet tautos reprezentantai.

Balkanų pussalis.

Ant Balkanų pussalio, kraštuose pasilikusiuose dar po Turkijos valdžia, veik visur yra maištai ir jie vis didesnius apima plotus. Turkijos randas savo laike buvo pagarsinęs, jog pasikėlimas Albanijoj likosi suvaldytas. Iš tikro turkams pasisekė išvyti albaniečius iš miesto Ipeko po smarkiam mušiui, kuriame albaniečiai likosi sumušti, net kelios dešimtys vadovų pasidavė turkams. Dabar gi pasirodo, kad sultano jenerolai ne tik albaniečių nesuvaldė, bet jų bijosi dar labiau, negu buvo pirm mušio po Ipeku: dabar išsiųsti ant suvaldymo albaniečių sultano jenerolai ne tik saugojasi susirėmimų, saugojasi kuom nors erzinti albaniečius, taigi atsitiko atbulai: albaniečiai suvaldė ir privertė sau tarnauti turkiškus jenerolus.

Macedonijoj sultano kareiviai ne rodo nuolankumo, bet elgiasi su bulgarais su didžiausiu žiaurumu. Turkai išdegino daugybę bulgarų apgyventų kaimų, išskerdė jų gyventojus, ne apleukė nė moterų, nė vaikų. Prieš tokį karės vedimo budą Bulgarijos randas pakėlė protestą ir išsiuntė atsakantį raštą į visas dideses Europos viešpatystes, kuriame išrodo faktais žvėriškus turkų darbus. Turkija teisinasi, jog Maskolija ir Austrija reikalauja greito suvaldymo maištų, todėl ji negalinti prisilaikyti švelnesnio suvaldymo pasikėlimo budo.

Skerdimas bulgarų Macedonijoj gimdo vis didesnius nesutikimus terp Turkijos ir Bulgarijos, kurie jau seniai karę butų pagimdę, jeigu Europos viešpatystės ne stabdytų. Ant suvaldymo maištų Macedonijoj, su pritarimu Anglijos ir Prancuzijos, Maskolija ir Austrija norėjo su savo kareiviais užimti Macedoniją, bet tam pasipriešino Vokietija ir tokiu budu kraujo praliejimai Macedonijoj traukiasi toliau. Kas iš jų gali užgimti, dabar negalima įspėti. Jeigu Turkija greitai ne suvaldys maištų, turės užgimti karė terp Turkijos ir Bulgarijos.

Pabaigoj pereitos sanvaitės Paryžiaus laikraščiai buvo pagarsinę, jog naujas Serbijos karalius likosi oficierų nužudytas. Paskalas tas pasirodė neteisingu, bet tas iš tikro gali atsitikti. Naujas Serbijos karalius yra tik įnagiu oficierų; jeigu tik jų norų ne pildys, jie su nauju valdonu padarys tą patį, ką padarė su Aleksandru.

Austrija.

Nesutikimai terp Austrijos ir Vengrijos, taigi dviejų dalių vienos viešpatystės, didinasi ir ant galų galo jie gali privesti iki visiškam atsidalinimui Vengrijos nuo Austrijos. Pirma mat Vengrija buvo po vokiečių valdžia, bet pasiliuosavus jai nuo vokiečių, valdžią įgavo mongoliškos kilmės magyarai, kurie slaviškoms ir rumuniškoms tautoms primetė savo kalbą, spaudžia jas labiau negu tai pirma darė vokiečiai ir tas prispaudimas gimdo pasipriešinimą kitų tautų. Chorvatijoj šįmet buvo gana smarkus maištai. Ciecorius pritarė magyarams, bet užtai tie jam neatsimokėjo, pradėjo reikalauti dar didesnių tiesų magyarystei. Pareikalavo ant galo, kad Vengrija turėtu visai atskirą kariumenę, kurioje butų vartojama vien magyariška kalba. Ciecorius apreiškė, jog ant tokio magyarų reikalavimo niekada ne sutiks ir abiejų dalių viešpatystės kariumenė turi turėti vieną vokišką kalbą. Magyarams dabar nesunku but su visu atsiskirti, bet viena Vengrija, su 19 milijonų gyventojų, butų silpna, ji į trumpą laiką atsirastų po galingesnės Maskolijos įtekme.

Į Austrijos sostapilę atsilankė Vokietijos ciecorius su kancleriu Buelowu, matyt, ant politiškų tarybų. Be abejonės tariama buvo apie Balkanų pussalio reikalus. Vokietijos valdonas iškeliavo namon pereitos nedėlios dieną. Dabar Austrijos sostapilėj laukia maskoliško caro, kuris keliauja ant tokių jau tarybų apie likimą Balkanų pussalio, o iš Austrijos keliauja į Rymą. Dabar ne tiek griuvanti jau Turkija bijosi karės, kadangi Turkija ir be karės iš palengvo griuva, kiek pavydinčios viena kitai didėsės Europos viešpatystės. Užgimus karei kad ir Bulgarijos su Turkija, galingesnės viešpatystės be abejonės bandytų naudotiesi, griebtų sau kuo didžiausius šmotus griuvančios Turkijos ir iš to užgimtų piktumai, o ant galo gal didelė karė terp visų Europos tautų, kuri nežinia kokius išduotų vaisius. Ant prašalinimo tokios karės dabar ir važinėja ant tarybų valdonai didelių viešpatysčių, turinčių ant Balkanų pussalio svarbesnius politiškus reikalus.

Anglija.

Anglijoj pasitraukė nuo vietos iki neseniai buvęs įtekmingiausiu kolonijų ministeris Chamberlain, o drauge su juom dar trįs kiti ministeriai. Kas užims vietas pasitraukusių, dar nežinia. Chamberlain buvo tikra priežastis karės pietinėj Afrikoj, jis Anglijoj turėjo įtekmę tol, kol karė nepasibaigė; jai pasibaigus ir įtekmė Chamberlaino nupuolė, tolesniems jo mieriams ne pritarė nė daugumas jo draugų ministerių, todėl reikėjo pasitraukti. Ministerių perdėtinis Balfour pabugo, kad Chamberlain ne įpainiotų Angliją į didesnius nesutikimus su tvirtesnėms už burus tautoms, su kurioms karė galėtų visai kitaip pasibaigti, negu pasibaigė Afrikoj. Maskoliški laikraščiai išreiškia džiaugsmą iš pasitraukimo Chamberlaino nuo vietos ministerio. Rods Chamberlain galėjo Angliją įpainioti į karę, bet jo drąsa ne kartą apstabdė per didelį Maskolijos godumą. Maskolija mat papratusi naudotiesi vien iš tinkamų aplinkybių, platinti valdybas be karės arba kaštais silpnų, griuvančių viešpatysčių; kur tik patinka smarkesnį pasipriešinimą, ten ji nusilenkia.

Šiaurinė Afrika.

Laikraščiai praneša, jog revoliucija Morokko viešpatystėj galutinai pasibaigė, likosi pergalėta sultano; revoliucijonierių vadovas pabėgo į užrubežius. Užtai apsireiškė čia didelis nekentimas svetimtaučių, taigi europiečių. Iš tulų miestų Morokko viduriuose gyventojai išvijo svetimtaučius prekėjus ir amatininkus, koki čia nuo seniai buvo apsigyvenę. Persekiojimas europiečių vienog Morokko gali įpainioti į nesutikimus su Europos tautoms, kurios laukia visada progos ant pasinaudojimo kad ir iš mažų nesutikimų. Ypač pavojinga butų susierzinti su Prancuzija, kurios valdybos šiaurinėj Afrikoj rubežiuoja su Morokko.

Suvienytų Valstijų randas stengiasi užmegsti tarybas su Abisinijos valdonu Meneliku ant padarymo prekystos traktato. Ant tarybų siunčia į Abisiniją Amerikos konsulių Marsilijoj. Dabar Amerikos tavorai ne patenka beveik į Abisiniją, svarbiausią prekystą veda ten prancuzai, anglijonai ir vokiečiai.

Maskolija.

Maskolija antru kartu buvo visam svietui pažadėjusi pasitraukti iš jos užimtos Mandžurijos, bet iš tikro tuom savo pažadėjimu ji tik viliojo kitas tautas, nepažįstančias gerai Maskolijos ir jos mierių, ypač gi Ameriką. Maskolija gali iš Mandžurijos ištraukti dalį savo kareivių, bet juos visgi paliks arti tos neva Chinų valdybos rubežių, kareivius, jeigu tik prireiks, galės umai pergabenti atgal į Mandžuriją sergimais maskoliškų kareivių geležinkeliais. Maskolija gerai žino, kad jai net parankiau sugrąžinti iš Mandžurijos dalį kareivių, kadangi Siberijoj jų užlaikymas atseis daug pigiau. Bet ir tą darydama, ji stengiasi išderėti nuo Chinų dar didesnes sau privilegijas, negu turi dabar. Dabar artinasi laikas paskirtas ant pasitraukimo maskoliškų kareivių iš Mandžurijos, todėl maskoliškas pasiuntinys Pekine perdavė Chinų randui reikalavimus pripažinti maskoliams daugiau privilegijų už ištraukimą dalies maskoliškų kareivių iš Mandžurijos. Pripažinant Maskolijos reikalavimus, Chinai paimtų vien kaštus užlaikymo administracijos, atsakymą prieš svetimus kraštus, o iš tikro chiniški urėdninkai galėtų vien pildyti Maskolijos prisakymus. Ne įstabu todėl, jeigu Chinai ne nori pripažinti maskoliams to, ko jie reikalauja ir velyja jau, kad jie amžinai Mandžurijoj pasiliktų, nes tąsyk pats maskoliai turėtų už savo darbus atsakyti prieš kitas viešpatystes.

Isz Lietuvos.

—o—

Iš Vilniaus.

Miesto vyriausybė perkratinėja dabar klausimą apie įrengimą geresnių vandens įvadų Vilniuje. Nepasitikėdama ant sumanumo vietinių technikų, miesto valdžia nutarė parsigabenti iš Manheimo, Vokietijoj, inžinierių Oskarą Snoreckerį, kaipo specialistą dalykuose įrengimo artezianiškų šulinių.

Sanitariškoji komisija apžiurinėjo visas Vilniuje užlaikomas viešas pirtis. Iš jos raporto matyti, kad pirtys užlaikomos didelėj netvarkoj, apleidime; pėrimosi kambariuose lygiai grindys kaip ir plautai supuvę, pilni purvo, sienos grybais ir pintims apaugę. Tvankas ir smarvė visur. Apsirėdymo kambariai niekada nevalomi, pilni sąšlavų ir purvo, be jokios ventiliacijos. Visos tokios viešos pirtys yra žydų užlaikomos, o žydai jug prie švarumą mėgstančių nepriklauso.

Kunigas A. Viškevičia pranešė policijai, kad jam kas toks pavogęs 2700 rublių. Nužiurėjimą meta jis ant savo tarno, kurį policija suareštavo.

Nežinomi vagiliai, įsilaužę nakties laike į gyvenimą pirklio Vaškevičiaus, pašlavė du bankiniu bilietu po 1000 rublių ir keturioliką bilietų po 100 rublių, taigi iš viso ant sumos 3400 rublių. Nežiurint ant policijos pasistengimų, vagilių iki šiol nesusekta.

Taisant namus prie Polocko ulyčios nuopuolęs akmeninis stulpas nulaužė kairią koją darbininkui Zagorskiui. Koją prisiėjo nupiauti.

Dirbęs Feigelsono banke raštininkas Mackevičia pabėgo, pašlavęs bankui 3000 rublių. Menama, kad jis su tais pinigais išbėgo į Ameriką.

Dirbantis Bernsteino krautuvėj Černis buvo pasiųstas ant geležinkelio stacijos išpirkti tavorus, ant ko Bernstein buvo jam davęs 112 rublių. Černis daugiau negrįžo nė su tavorais, nė su pinigais.

Tula 17 metų Evinson atėjus į policiją pasiskundė, kad grįžtant jai vakare namo, ant Plačiosios ulyčios užpuolę ant jos trįs mėsininko Miškuros darbininkai: Andriuškevičia, Maceikevičia ir Bengo ir nusigabenę ją į tamsią ulyčaitę viens po kitam papildę ant jos biaurų darbą. Kaltininkai likos suareštuoti ir jie prie savo darbo prisipažino. Pasodinta juos į kalėjimą iki sudui.

Iš Belostoko (Baltstogės), Grodno gub.

Miesto rodos padavadyjimu, visiems krautuvių savininkams įsakyta savo krautuves uždaryti kasdien ant 9 valandos vakare, o ne ant 11, kaip tai iki šiol budavo. Neužganėdinti tuomi krautuvių savininkai padavė prašymą, kad toks padavadyjimas liktųs atmainytas, motyvuodami savo reikalavimus tuomi, kad vakarais jie paprastai turį daugiausiai pirkėjų, uždarymas gi anksti krautuvių daug jų interesams kenkiąs. Miesto roda atsakė, kad miesto gyventojai turį užtektinai laiko per visą dieną apsirupinti reikalingais sau pirkiniais, tuo tarpu dirbantiejie krautuvėse darbininkai butinai reikalaują palengvinimo darbo sanlygų, bent sutrumpinant jiems ant poros valandų darbo dieną. Taigi prašymą apie atmainymą to padavadyjimo miesto roda atmetė.

Grįžtant policmeisteriui Metlenko nuo gaisro, nežinia kas toks paleido į jį iš revolverio du šuviu. Kulkos vienog neužgriebė policmeisterio, bet jo važnyčią, kurs likos mirtinai sužeistas. Tas atsitikimas sukėlė ant kojų visą vietinę policiją, bet iki šiol šovėjo nesusekta.

Rengiama ant 1904 metų žemdarbystės ir laukininkystės paroda likos dėl tulų priežasčių atidėta ant 1905 metų.

Muitas ant garinių katilų.

Sulyg išduotų 1898 metuose valdžios padavadyjimų, visi gariniai katilai, išskiriant vien panaudojamus prie žemdarbystės ir randavus, turi mokėti valdžiai tam tikrą muitą, atsakančiai sulyg savo didumo ir pajiegų — nuo 4r. 60 kap. iki 114 rub. 70 kap. Pradžioj 1902 metų Vilniaus gubernijoj muitas nuo tokių garinių katilų apskaitytas buvo ant 6165 rublių 60 kap., bėgyje gi metų prisidėjo da nuo naujai įtaisytų katilų muitas ant sumos 1102 rub. 30 kap., taigi išviso — 7267 rub. 90 kap.

Sujungimas Nemuno su Vindavos portu.

Rygoj atsibuvo susivažiavimas visos viešpatystės girių pramonininkų. Ant susivažiavimo nutarta rupintis, idant juoveikiau butų įvykdintas projektas sujungimo kanalu Vyslos ir Nemuno su Vindavos portu. Užgirta teipgi medžių pirklystę ant toliaus atlikinėti ne Prusuose, bet tam tikslui parengti turgavietes Kaune ir kituose miestuose prie Nemuno ir Vyslos. Galiaus susivažiavimas užtvirtino rezoliuciją apie atidengimą kredito girių pramoninkams ir įsteigimą girininkystės pramonės ryšių Grodne, Kaune ir Pagiryj (Podliasiuje).

Iš Dinaburgo, Vitebsko gub.

Neužilgio Dinaburge atsibus žemdarbystės paroda. Laike parodos atsibus skaitlingas susivažiavimas laukininkų iš Vitebsko, Pskovo, Smolensko, Vilniaus, Kauno, Minsko, Mogilevo, Kuršo ir Vidžemės gubernijų. Apart kitų svarbesnių klausimų žemdarbystės reikaluose, susivažiavimas žada pajudinti teipgi klausimą reikaluose atidengimo Lietuvoj augščiausios moksliškos įrėdnės, taigi universiteto.

Gyventojų skaitlius Vilniaus gubernijoj.

Sulyg oficiališkų žinių, pradžioje šių metų visas gyventojų skaitlius Vilniaus gubernijoj buvo 1757228 žmonių, tarp to 884792 vyriškos ir 872437 moteriškos lyčių. Vilniaus miesto gyventojų skaitlius yra 168248, tarp to 85222 vyriškos ir 83025 moteriškos lyčių. 12.1 nuošimtis visų Vilniaus gub. gyventojų gyvena miestuose. Ant kiekvieno ketvirtainio versto, apskritai imant, išpuola 47 žmonės. Keturios-dešimt penki metai atgal ant vieno ketvirtainio versto Vilniaus gub. išpuolė tik 23,5 žmonės, taigi nuo 1857 metų iki šiam laikui gyventojų skaitlius pasididino 2,03 sykių daugiau.

Sulyg tikėjimo šiądien katalikų yra 59 nuošimts viso gyventojų skaitliaus, stačiatikių — apie 25%, žydų — 15%, kitokių išpažinimų — 1%.

Pasiutę vilkai.

Minsko gubernijoj šįmet priviso vilkų, kurie pradėjo užpuldinėti net ant žmonių. Aplinkinėse miestelio Smilovič buvo keletas tokių atsitikimų. Teip antai ukininkas Jamilevski iš Slabados nuėjo su savo 10 metų dukrele į girią grybauti. Pasilenkus jam nurauti grybą, umai iš po egliukės iššoko vilkas ir griebė jam už rankos. Pamačiusi tai mergaitė iš išgąsčio pradėjo rėkti ir metė į vilką savo krepšelį su grybais. Tąsyk vilkas, paleidęs iš nasrų laikomą ranką, užpuolė ant mergaitės, bet tėvas, užmiršęs visą pavojų, šoko savo dukterį gelbėti. Prasidėjo kova su įnirtusiu vilku. Ukininko, matyt, buta druto, kadangi už valandėlės, nors baisiai apkramtytas, jis laikė jau pasiutusį žvėrį užgulęs ir smaugė jį. Laimėjęs kovą ukininkas, nuo baisių žaizdų, patsai jau neįstengė namo pareiti, prisiėjo jį vežte vežti. Dabar jis gydosi Vilniaus ligonbutyj ir. rodosi, išgis. Toje pat apielinkėj vilkai užpuolė ant besiganančių ukininko galvijų ir keletą jų sudraskė. Tie žvėrys yra teip įsidrąsine, kad nesibijo užpulti net ant gyvulių tvartuose; teip antai jie įpuolę į bajorėlio Hrebionkos tvartus apdraskė keletą gyvulių; kitur jie vėl sudraskė porą ukininko arklių. Išgąsdinti žmonės parengė medžiones ir jau keletą pasiutusių vilkų užmušė.

Iš Vitebsko gub.

Sulyg oficiališko pagarsinimo, Vitebsko valsčionių-laukininkų bankas šįmet išstatys ant licitacijos už skolas 62 uki, priklausanti ukininkiškoms draugystėms. Išviso ant licitacijos parsiduos 4600 dešimtinių žemės, ant kurios užtraukta skola siekia 146980 rublių.

Iš Kauno gub.

Rugpiučio pabaigoj, dėlei smarkių lytų, tulose gubernijos vietose užgimė tvanai. Upės smarkiai patvino, žemesnėse vietose vasarojai pasiliko po vandeniu. Ukininkams pragaišties pridaryta labai daug.

Apsaugojimas žuvininkystės.

Ant palaikymo žuvininkystės ir apsaugojimo žuvių ir vėžių nuo naikinimo Lietuvos upėse ir ežeruose, skyrius ciecoriškos žuvininkystės draugystės Vilniuje nutarė rupintis: apie prašalinimą gaudymo žuvių kokiu nebuk budu laike metimo ikrų; apie apsaugojimą vietų, kuriose paprastai žuvys susirenka ikrams mesti arba naršti; paženklinti, kokiame laike ir kokios veislės žuvis galima gaudyti; apsaugoti vandenis nuo užteršimo jų bėgančioms iš fabrikų srutoms, mirkymu linų ir kanapių ir, teipgi, nuo neorganizuotų leidimų medžių. Draugystė pataria paskirti ypatingus prižiurėtojus, kurių pareiga butų: daboti, idant gaudymas žuvių atliekamas butų tik vyriausybės paženklintame laike, kad negaudytų mažų, neturinčių jokios da vertės žuvių ir vėžių ir kad tokių nepardavinėtų ant rinkų. Sulyg gaudymo vėžių, draugystė stengsis priversti užsiimančius gaudymu vėžių savo tinklus ir kitas prietaisas gerai kas sykis dezinfektuoti, idant tokiu budu sumažinti platinimą vėžių ligų, ypatingai teip vadinamo vėžių maro. Priegtam, dėlei sumažėjimo skaitliaus vėžių Lietuvos vandenyse, draugystė mano, kad ant tulo laiko reiktų gaudymą vėžių aprubežiuoti, iki laikui, kada jų šiek-tiek daugiau prisiveistų. Jeigu jau daleisti gaudyti vėžius, tai tik tokius, kurie turi ne mažiau kaip 10 centimetrų ilgio. Kaip žinome, per keletą paskutinių metų skaitlius vėžių Lietuvos vandenyse labai sumažėjo, kai-kuriose vietose vėžiai visai išnyko. Teip antai Mušoj, Lėvenyj ir kitose upėse Panevėžio pavietyj (Kauno gub.), kur seniau vėžių buvo daugybė, nuo 1892 metų jie beveik visai išnyko. Išnaikino gi juos t. vad. vėžių maras.

Maskolinimas vietų vardų.

Sulyg kelių ir susinešimų ministerijos padavadyjimo, stacija "Vileika" nuo pradžių sekančių metų liekas perkrikštyta ant „Novo-Vileisk".

Gabenimas žasų į Prusus.

Nuo 20 dienos rugpiučio prasidėjo gabenimas žąsų iš Didžiosios Lietuvos į Prusus. Gabenimas kasdien didinasi. Žąsys vienog šįmet lengvos, paprastai nesveria daugiau per tris svarus stukis, per tai ir prekės ant jų visai žemos.

Nuo Prusų parubežės.

Tulas vyras iš Liepojaus pirm kelių metų buvo iškeliavęs į Ameriką. Grįždams dabar atgal, jis norėjo per maskoliškąjį rubežių be pašparto pereiti. Jis buvo jau su parubežiniu kareiviu suderėjęs, kurs apsiėmė jį nematant perleisti į Lietuvą, bet per rubežių einant išdavikas kareivis jį nušovė. Pirm trijų metų nušautojo tėvas teipjau likos parubežinio kareivio nušautas.

Iš Prusų Lietuvos.

Tilžėje Lietuviškoji Giedojimo draugystė davė koncertą. Dainuota vien lietuviškas meliodijas, kurios, sulyg „N. L. C.", veik linksmai, veik liudnai skambėję, kaip senovės laike, ir ant klausytojų gilų įspudį padarę. Svečių buvo susirinkę ne vien iš Tilžės, bet teipgi iš Klaipėdos, Silokarčiamos, Karaliaučiaus ir iš kitur.

Prie Tilžės geležinkelio tilto per Nemuną išvirto iš valties į vandenį sielininkas Selleris ir nuskendo. Pribuvę jam į pagelbą žmonės jau neįstengė jį atgaivinti.

Už įžeidimą ciecoriaus ypatos tapo ant 9 mėnesių kalėjimo nusudytas darbininkas Pauer iš Dudiškių, prie Silokarčiamos.

Svencelės durpinėse pelkėse, netoli Priekulės, užgimė ugnis, kuri smarkiam vėjui pučiant, labai greit išsiplėtė. Iki spėjo užgesinti, išdegė du hektaru durpių.

Naujuose Butkiškiuose sudegė triobos su visu turtu ukininko Dikšo. Ugnis užgimė tvartuose, iš kur su neapsakomu smarkumu persinešė

ir ant visų kitų triobų, teip kad nespėta nieko išgelbėti.

Pereitą sanvaitę į Įsrutį atgabenta ant pardavimo apie 800 jaučių. Prekės vienog buvo labai žemos, turgus menkas, todėl daugumas laukininkų ir pirklių savo jaučius turėjo atgal namo gabentis ne parduotus. Už geriausius jaučius mokėjo vos po 29—31 markę už centnerį svarumo, už prastesnius mažiau.

Pilavos pajuriuose pasirodė roniai; kartais jie išrėplioja ant kranto, kad prieš saulę pasišildyti. Žvejai vienog ne la[illegible]uos mėgsta, kadangi jie ma[illegible]daug žuvių išnaikina, todėl pasirodžius jiems pakrantėj, žvejai stengiasi juos iššaudyti.

Šilmeižiuose, netoli Šilokarčiamos, perkunas įtrenkė į ukininko Juškos tvartus. Tvartai ir daržinė su 14 vežimų šieno sudegė.

Persimainęs oras laukų darbus vėl labai sutrukdė. Karaliaučiaus apskrityj su nuvalymu javų ir sėjimais dar prasčiau einasi negu pernai. Vietomis, kur saulė mažumą ilgiau švietė, javus pasisekė šeip-teip nuvalyti, nors apišlapius. Vikiai da žydi ir nenunoksta. Vasarojai vidutinę, o vietoms visai menką užderėjimą duos. Pirmiejie dobilai ir pirmasis šienas, teipgi žieminiai javai pasisekė gražiai nuvalyti, bet po to tuojau užstoję lytus kitų javų valymą labai apsunkino. Avižos da ne teip nukentėjo, kadangi vanduo jas ne teip greit įveikia, bet užtai miežiai, žirniai, vikiai ir antriejie dobilai, teipgi bulvės labai prastai stovi. Didelės vėtros su lytum daug lauko vaisių išguldė ir iškulė.

Isz Amerikos.

Nauja observatorija.

TULARE, CAL. Ant viršunės kalno Whytney, augščiausio Suvienytose Valstijose, milijonierius Carnegie užmanė parengti savo kaštais milžinišką observatoriją. Ji turės 103 pėdas augščio.

Ant elektriszkos kėdes.

AUBURN, N. Y. Už užmušimą kalėjimo užveizėtojo Archibaldo Benedict, pereitą utarninką likos čia elektriškoj kedėj nužudytas myriop nusudytas Clarence Egnor. Egnor už tulą prasižengimą sėdėjo kalėjime, ir kadangi užveizėtojas kalėjimo su savo kaliniais biauriai apsieidavo ir už menkiausią prasikaltimą skaudžiai bausdavo, Egnor, išėjęs iš kantrybės, sykį, pagriebęs kur ten geležinę lazdą, jam galvą sutrupino.

Socialistai kruta.

PROVIDENCE, R. I. Čianykščiai socialistai laikė skaitlingą susirinkimą, ant kurio tapo paskirti kandidatai ant yvairių valstijos urėdninkų. Ant gubernatoriaus paskirta kandidatu socialistą James Turbony; ant vice-gubernatoriaus Henry Thomas; ant valstijos sekretoriaus James Allen.

Paminklas McKinley'ui.

TOLEDO, O. Su didelėms iškilmėms pereitą utarninką likos čia atidengtas paminklas nužudytam Suvien. Valstijų prezidentui McKinley'ui. Laike atidengimo senatorius Fairbanks laikė ilgą prakalbą. Kaštus ant pastatymo paminklo surinkta nuo žmonių.

Sapne žmogžudystę papilde.

POTTSVILLE, PA. Tula Aleksandra Ruffin, jauna da moteris, užmušė savo kudikį. Pašaukta į sudą ji, negalėdama susilaikyti nuo ašarų, papasakojo, kad savo kudikį užmušus laike baisaus sapno. Jai mat sapnavos, kad ant jos užpuolę koki ten baisunai, nuo kurių ji, besigindama, vietoj baisuno, užsmaugus savo locną kudikį.

Iszjieszkojimai ant Ellis Island.

Ant nuolatinių skundų dėlei biauraus ateivystės komisorių pasielgimo su ateiviais ant Ellis Island, N. Y., pirklystės ministeris Cortelyon įvykdė dabar tirinėjimus. Pasirodo, kad tie skundai ne buvo tušti, kad ateivius priimanti urėdninkai iš tikro pasielgia sauvališkai. Kelioliką inkvizitorių, kurie be jokios priežasties grąžindavo daug ateivių atgal, pašaukta ant išsiteisinimo, šeši gi iš jų likos visai nuo tarnystos prašalinti.

„Baltkepuriai".

TROY, ALA. Čia likos suareštuoti septyni t. v. „baltkepuriai", taigi sąnariai neseniai susitvėrusios po tuo vardu slaptos draugystės. Tos draugystės mieriai yra: terorizmu ir galvažudystėms priversti visus Barbour pavietyj gyvenančius negrus išsinešdinti laukan.

Szalnos ir sniegas.

LINCOLN, NEBR. Pereitos seredos naktį termometras nupuolė čia ant 3° žemiau zero. Aplinkiniai farmeriai labai rupinas, kad teip anksti užstojusios šalnos nepridarytų daug pragaišties da nenukirstiems javams. Šiaurvakarinėse Nebraskos valstijos dalyse iškrito sniegas.

DENVER, COLO. Šiaurinėše valstijos dalyse smagiai pasnigo. Kai-kuriose vietose sniego privertė ant 10 pėdų storio.

CHEYENNE, WYO. Nuo pereitos nedėlios viešpatauja čia sniego pustymai. Laramie pavietyj per 24 valandas privertė sniego ant 18 colių storio. Pavietyj Albany užgimę šalčiai ir sniegas išnaikino visus ant lauko nenupiautus javus.

Pinigu dirbejai.

PHILADELPHIA, PA. Valstijos pataisos namuose sugavo čielą bandą dirbėjų neteisių 10-, 25- ir 50-centinių sidabrinių pinigų. Kaip kalėjime uždaryti prasikaltėliai galėjo įgyti reikalingus tam darbui aparatus ir medegą, iki šiol da neištirta.

Ypatingas orlaivis.

Pereitą panedėlį miesto Indianapolis, Ind. gyventojai matė lekiantį augštai orlaivį. Matę jį žmonės gatavi buvo prisiekti, kad orlaivis turėjęs pavidalą torpedos, apie 300 pėdų ilgio, lėkęs labai greitai, palikdams užpakalyj dumų juostas; orlaivyj sedėję du žmonės. Tulas žiurėtojas pasakojo, kad vienas iš aeronautų jam kaažin ką šaukęs, bet, dėlei augštumo, jis negalėjęs suprasti ką tokio. Ant rytojaus vienog dalykas išsiaiškino. Vaikai pargabeno iš lauko rastą jų kokį tai ant torpedos pavidalo padirbdintą ryką, 30 pėdų ilgą; pritaisytame prie jo luotelyj buvo patalpintos dvi žmogaus didumo lėlės. Matomai koks nors išradėjas darė bandymus su savo išrastu orlaiviu.

Isz baimes nusižude.

NEW YORK. Louise Buxton, moteris statinių fabrikanto iš Worcester, Mass., bijodama pasiduoti operacijai, papildė patžudystę. Eidama gulti ji atsuko savo kambaryj gazą, kurs susirinkęs ją bemiegant uždusino.

Naujas trustas.

New Jersey valstijoj likos suorganizuotas naujas „Ohio Grocery Co." trustas su pamatiniu kapitalu 11 milijonų 250 tukstančių doliarų. Trustas apima visas didesnes groserijų firmas valstijos Ohio, o neužilgio bus patrauktos teipgi į tą trustą firmos valstijų: Indianos, Illinois, Michigano, Iawos ir Kanados.

Mokyklu stoka.

NEW YORK. Nežiurint ant to, kad ant pastatymo naujų ir padidinimo senų mokyklų New Yorke išduota miližiniškas pinigų sumas, daug mokintiniams pritruko mokyklose vietų. Registracijos dienoj pasirodė, kad šįmet 3000 vaikų visai nėra vietos mokyklose, o 72 tukstančiai vaikų galės tik pusę laiko jas lankyti.

Netikę studentu paprocziai.

BLUFFTON, IND. Čia numirė 17 metų Ralph McBride, kaipo auka biaurių studentų papročių, teip vadinamų „įšventinimo naujokų-studentų." Įšventinimas tas paremtas ant darymo jiems yvairių nepriimnumų, taigi stumdymų, tampymų, varymų per šerengą ir kitų kankinimų. McBride'ui įstojus į čianykščią augstesnę mokyklą, senesniejie studentai, atlikdami panašias ant jo įšventinimo ceremonijas, smarkiai sužeidė jam blauzdkaulį, nuo ko nelaimingasis gavo kraujo užnuodijimą, ir galiaus numirė. Devyni iš ceremonijose dalivavusių studentai likos suareštuoti.

Laivas nuskendo.

SAULT ST. MARIE, MICH. Ant Superior ežero, 12 mylių nuo Michigan Island, pereitą seredą nuskendo garlaivis „Moonlight". Buvusius ant jo žmonės spėjo nuo prigėrimo išgelbėti garlaivis „Volunter".

Patžudystes.

SAN FRANCISCO, CAL. Tom King Yung, kariškas attache Chinų pasiuntinio Washingtone ir podraug Chinų konsuliaus sekretorius San Francisco papildė patžudystę, uždusindams savę paleistu degamuoju gazu. Jis mat už kokias ten šelmystas buvo suareštuotas, taigi gal iš baimės baudos ir nusižudė.

Socialistu nutarimas.

LOUISVILLE, KY. Ant laikytos čia Kentucky valstijos socialistų konvencijos nutarta jokių socialistų kandidatų ant valstijos urėdninke šįmet nestatyti.

Apipleszimas banku.

GUTHRIE, OKLA. Pereitą ketvergą šeši apsiginklavę plėšikai įsilaužė į Douglas banką ir pašlavė 5077 doliarius. Pabėgo jie įsisėdę į stovėjusį šale banko kasieriaus vežimą.

DE MOINES, IA. Mieste Rhodes likos nesusektu plėšikų apvogtas ant 1500 doliarų farmerių bankas.

Sulaike truki.

ST. JOSEPH, MO. Penki apsimaskavę plešikai sulaikė bėganti Rock Island geležinkeliu pasažierinį trukį. Ant balso šuvių pribuvo keliolikas policistų, bet plėšikai nenusigando, jie pradėjo į policistus šaudyti. Matydami vienog, kad nieko nelaimės, plėšikai pabėgo, sužeidę keletą pasažierų ir policistų. Veik po to likos keletas nužiurėtų ypatų suareštuota.

Kontiskavimas žveju tinklu.

ASHTABULA, O. Kanadiškas patrolinis laivas sugavo keletą amerikoniškų žvejų valčių ir sukonfiskavo tinklus, vertės 2000 doliarų. Dėdės Samo valdiniai žada reikalauti, kad randas į tą dalydą įsimaišytų ir jiems padarytą pragaištį atlygintų, kadangi jie, žvejodami, Kanados rubežių nebuvę peržengę.

Rasu kova.

TONOPAH, NEB. Civilizuotų baltveidžių gauja užpuolė ant ramiai gyvenančių čia chiniečių ir pradėjo juos laukan iš miesto varyti. Tuos, kurie nenorėjo umai miestą apleisti, baltiejie pradėjo žvėriškai mušti ir kankinti; aštuonis chiniečius sunkiai sužeidė, o vieną visai užmušė. Jų turtai teipjau likos išplėšti. Policija iki šiol suareštavo tik 18 užpuolikų, tarp jų dagi tulos darbo organizacijos prezidentą. Chiniškas pasiuntinys atėjo į viešpatystės butą ir pareikalavo, kad valdžia tuojau suvaldytų savo ištvirkusius ukėsus, ant ko viešpatystės sekretorius davė įsakymą Nevados gubernatoriui kuoveikiausiai dalykus ištirti ir kaltininkus nubausti.

Kastynes ant vulkano.

AUSTIN, TEX. Susitvėrė čia iš keleto kapitalistų draugystė, kuri užmanė ekspioatuoti sierą, ėsančią kratere ugnakalnio Poposatepetl, Meksike. Vieta, matomai, iš kurios kompanija užmanė išgauti sierą, yra labai pavojinga Kaažin, ar daug atsiras darbininkų, kurie ant pralobinimo kelių kapitalistų, norėtų savo gyvastį tokiam pavojuje pastatyti.

Truputi apsigavo.

NEW YORK. Prieš porą mėnesių ant naftinio garlaivio, priklausančio naftos kompanijai iš Bayonne, N. J., užgimė ugnis, todėl garlaivį tuojau nuvilkta į užtaką, kad jis ten sudegtų, nepaliečiant kitų laivų, kadangi degantį jau negalima buvo išgelbėti. Savininkai garlaivio, manydami, kad viskas sudegė, laivo liekanas pardavė už 1800 doliarų, bet dabar pasirodė, kad svarbiausia laivo įkrova, taigi nafta, kurios ant laivo buvo vertės ant 40 tukstančių doliarų, išliko visai ugnies nekliudyta. Gaila dabar kompanijai, kad teip paikai apsigavo, bet jau po laikui.

Sulaikyti filipieniecziai.

SAN FRANCISCO, CAL. Čianykštis ateivių užveizdas sulaikė apie trisdešimt filipiniečių, atvykusių iš Manillės ant garlaivio „Sherman". Jie mat norėjo keliauti į St. Louis jieškotis uždarbių prie parengimo visasvietinės parodos, bet kadangi nė viens iš jų jau neturėjo nė cento, tai imigracijos užvezdas nutarė gražinti juos atgal į Manillę, idant tokiu budu jie ne taptų sunkenybe čianykščiams Amerikos ukėsams. Kad atvykusiejie filipiniečiai yra Suvienytų Valstijų valdiniais, apie tai imigracijos užveizdas nepaiso.

Isz kalejimo pabego.

FRANKFORT, KY. Čianykščiame kalėjime sedėjo trįs negrai, nusudyti už yvairias vagystas ir žmogžudystes. Pereitą nedėlią jie išsilaužė iš kalėjimo, sumušė kalėjimo sargą ir pabėgo. Policija parengė ant pabėgėlių medžionę.

Musztynes straikieriu su skabsais.

VICTOR, COLO. Nepasiliaujant čianykščių kalnakasių straikui, kastynių savininkai parsigabeno iš Minnesotos nepriklausančius į uniją darbininkus ir pastatė juos prie darbo ant štraikierių vietos. Pereitą subatą, kada skabsai, apleidę kastynes, ėjo namo, užpuolė ant jų apie 500 štraikierių. Prasidėjo kruvinos muštynės, kuriose kelioliką skabsų smarkiai sužeista. Iiems vienog į pagelbą pribuvo milicija, kuri galiaus štraikierius išvaikė. Generalas Chase apreiškė, kad milicija iš štraiko apimtos apygardos nepasitrauks teip ilgai, pakol štraikieriai ne susitaikys su kastynių savininkais.

Gaisrai.

BALTIMORE, MD. Ugnies likos čia išnaikintas didelis fabrikas Rasin Monumental Fertilizer Co. ir keletas kitų, greta stovinčių, mažesnių namų. Pragaišties ugnis pridirbo ant 500 tukstančių doliarų; priegtam 250 darbininkų netekо darbo.

SAN ANTONIO, TEX. Čia sudegė departamentinė firmos Wolf & Marx krautuvė. Ugnies padarytą pragaištį rokuoja ant 200 tukstančių doliarų.

STOUGHTON, WIS. Sudegė čia milžiniškas tabako sankrovas firmos Levy Kittilson. Ugnies padaryta pragaištis siekia šimtą tukstančių doliarų.

NEW YORK. Pereitą seredą sudegė čia dideli, ant septynių lubų, namai, kuriuose talpinosi Broadway National bankas. Pragaištis milžiniška.

SAULT ST. MARIE, MICH. Čia sudegė septynios didelės tavorų sankrovos. Ugnies padarytą pragaištį apskaito ant ½ milijono doliarų.

Vetros.

Pereitą sanvaitę dangelyj vietų siautė baisios audros, pridarydamos daug pragaišties. Miestas Jacksonvillė, Floridos valstijoj, pavirto į griuvėsius: vėtros išdraskė namus, nuvartė bokštus, išlaužė telegrafų stulpus. Žmonių užmušta daugiau per dvidešimt ypatų, skaitlius sužeistų be rokundos. Ant jurių sudaužyta kelioliką mažesnių laivų ir žvejų valčių. Tokios jau audros siautė Louisianos, Alabamos, Minnesotos ir k. valstijose, nešdamos visur pragaištį ir išnaikinimą.

Nelaimes ant geležinkeliu.

WEST BAY CITY, MICH. Ant Michigan Central geležinkelio stacijos tavoriniame vagone įvyko netroglycerinos eksplioziją, kurios trys žmonės likos užmušti ir keli sužeisti.

MILWAUKEE, WIS. Netoli Fairchield, ant Chicago, St. Paul, Minneapolis & Omaha geležinkelio susikulė pasažierinis trukis. Keturios ypatos likos užmuštos ir daugelį sužeista.

Užmuszyste.

PLIASANTVILLE, N. Y. Tulas Willard Springspel, pasigėręs, užmušė savo brolį Joną, kuriam mirdama motina buvo visą turtą užrašius. Užmušėjas patsai pasidavė į policijos rankas.

Isz darbo lauko.

MILWAUKEE, WIS. Ant nulaikytos čia škalbinyčių savininkų konvencijos daryta rodas apie suorganizavimą visų šalies skalbinyčių savininkų. Nutarta vienog visus to naujo trusto projektus apdirbti ant sekančios konvencijos, kuri neužilgio atsibus Kansas Cityj.

¶ ST. LOUIS, MO. Pereitą seredą suštraikavo čia visi telegramus išnešiojanti vaikai, t.v. „messenger boys". Reikalauja jie padidinimo mokesties ant 3 centų už valandą. Kompanija Western Union Telegraph Co. štraikierių reikalavimus atmetė ir telegramams išnešioti nusamdė keliolika suaugusių vaikinų.

¶ NEW ORLEANS, LA. Čia pakėlė štraiką dirbantiejie ant pirklišku laivų darbininkai. Įširdę kompanijos nutarė visus unionistus prašalinti nuo darbo, o jų vietas apsodinti nepriguliančiais į darbininkiškas organizacijas skabsais.

¶ CHICAGO, ILL. Dirbanti kompanijos Nortwestern vagonų dirbtuvės darbinikai, skaitliuje 8000, pareikalavo padidinimo mokesties. Kompanija pakvietė unijos komitetą ant tarybų. Rasi dalykai pasibaigs be štraiko.

¶ SHAMOKIN, PA. Anglių kastynės Camron ir Luke Fidler, kuriose dirbo apie 2500 darbininkų, likos ant neprubežiuoto laiko uždarytos. Kaipo priežastį paduoda apsistojimą anglių pirklystės.

¶ PHILADELPHIA, PA. Apie 3000 darbininkų, dirbančių vietinėse kaurų audinyčiose, kurie per devynis mėnesius štraikavo, sugrįžo dabar prie darbo. Štraiko ne laimėjo.

ISZ Lietuviszku diryu.

Iš So. Omaha, Nebr.

Smagu darosi ant šisdies, skaitant laikraščiuose apie krutėjimą lietuvių kituose miestuose, kaip jie ant tautiškos dirvos triusiasi ir nesigaili aukų tautiškiems reikalams. Pas mus omahiečius vienog to nėra, jie ne tik pats neaukauja, bet da aukaujančių neapkenčia. Atsilankius čia kn. Matulaičiui, musų žmonelės tuojau suskundė jam vieną tautietį už tai, kad jis paaukavęs kelis centus ant tautiškų reikalų. Kunigas paklausė, ar jis einąs spaviednės, ir kada gavo atsakymą, kad eina, pridurė: tai esąs pušliupis! Negalima nuo omahiečių daug ko norėti, kad jie rupintus apie savo reikalus ir šelptų juos savo centais, kadangi lietuviškų šeimynų yra čia tik 37, pavienių apie 110, o užlaikyti turi net 8 karčiamas. Teisybė, dabar grynų lietuviškų karčiamų yra čia 5, bet tarnaujant lietuviams už barkyperius pas lenkus ir čekus, lietuviai ant lygios lanko ir tųjų karčiamas ir čia savo sunkiai uždirbtus centus prageria.

Darbai čia tuo tarpu eina blogai, kai-kokiose darbo vietose dirba tik po 3 valandas ant dienos. Darbai labai sunkus ir nesveiki, per ką daug darbininkų serga reumatizmu. Įsipirkimas į darbą čia yra paprastu apsireiškimu. Daugumas lietuvių girdo „bosus" ne tik saliunuose, bet ir į darbą eidami nešasi butelius savo viršininkėliams pagirdyti. Katras daugiau girdo, tas gauna geresnį darbą, bet kas iš to, kad viską uždirbtą turi pragirdyti, nes jeigu perstotų „mylėti," tai butų prašalintas nuo geresnės į daug prastesnę vietą. Dabar daugumas lietuvių išvažiuoja į kitus miestus, bet neturėdami pinigų, nuneša gaspadinėms neužmokėję už „boardą" po 15 ir 20 doliarų. Neužilgio prasidės čia didelė lietuvių byla. Dalykas buvo toks: vieno čianykščio lietuvio sunus parvažiavo iš Chicagos, kur sakos, dirbęs „Kataliko" spaustuvėj. Gavęs darbą čianykščioj Credence kompanijoj, jis, aplaikęs mokesties dienoj nuo kompanijos „čekį" ant 19c., prie skaitlinės 19 pridėjo du 00 ir tokiu budu padirbo $19.00. Saliunininkas lenkas jam tą čekį išmainė, bet išėjus į aikštę apgavystei, vaikinas likos suareštuotas ir byla įnešta į kriminališką sudą. Be abejonės vaikinas už palšavimą čekių bus skaudžiai nubaustas.

Iš gyvenančių čia lietuvių beveik pusė paeina iš Vilniaus gubernijos. Tie vilniečiai lietuviškai labai biauriai šneka, lietuvišką kalbą teip maišo su lenkiška, kad išeina tikras žargonas. Kalbinau juos kelis syk užsirašyti lietuviškus laikraščius, bet visada atsisako, kad nemoką lietuviškai „čitat", jie skaitą lenkiškas gazietas. Jau tėvai biauriai lietuvišką kalbą darko, bet jų vaikai da biauriau. Nedyvai, savo vaikus leidžia jie į lenkišką parapijinę mokyklą, kur tų mažutėlių protą da labiau lenkiškais prietarais apdumia.

Omahietis.

Iš Springfield. Ill.

Miestas Springfield guli ant puikios, akim neapmatomos lygumos, apjuostas derlingos žemės juostoms ir šmoteliais ošiančių krumų. Lietuvių gyvena čia pusėtinas burelis, dirba paprastai vietinėse anglių kastynėse. Kaip visur, teip ir čia lietuvių rasi visokio supratimo, visokios spalvos. Vieni iš jų myli skaitymą, rupinasi juo labiau savo protą apšviesti, nesigėdi savo vardo kaipo lietuvio, kiti vėl skęsta tamsybėj, nesirupina apie nieką daugiau, kaip tik apie savę patį, apie savo vietą darbe, tautos reikalų jie nesupranta, nė nenori apie juos nieko žinoti. Prakilnesniejie užlaiko yvairius laikraščius ir knygas, savo liuosą nuo darbo laiką praleidžia ant skaitymų, ant apsipažinimo su Lietuvos istorija, su dabartiniais jos reikalais, kuomet nemėgstantiejie šviesos užsiima tuštybėms, girtuokliavimais, kaziravimu etc. Buvo rengiama sutverti lietuvišką politišką draugystę po vardu „Lietuvos Sunų", kad tokiu budu pradėti ką nors ant politikos lauko dirbti, bet tam atsirado daug priešininkų. Kaip tik išgirdo žodį „tauta", kai-kurie tuojau pradėjo visa gerkle rėkti: „Kas tautietis? Tai veršis, tai bedievis! Nereikia tokios draugystės!" Priešginos rado daug sau pasekėjų ir draugystė ne užsimezgė. Mat Springfielde yra net tokių lietuvių, kurie ne žino nė kas yra tautietis. Toki susiėję, paprastai šnekasi apie burtus, apie raganas ir raganius, apie velnius ir vaidilius, o prisišnekėję visokių niekų, vakare, kaip maži vaikai, bijose (? Rd.) iš kambario laukan išeiti, kad bent koks velnias ar bužys nepasirodytų. Jei kas tokių paklausia, kokios tautos, tai vienas atsako kad polenderis, arba „ruskis", kitas vėl drąsiai atsako kad katalikas!

Skaitytojas.

Iš Pottsvillės, Pa., kalėjimo.

Jau pereituose metuose buvo patalpintas „Lietuvoj" ir „Vienybėj" meldimas iš Pottsvillės kalėjimo, kad geros valios tautiečiai paaukautų po kokią knygutę sėdintiems kalėjime lietuviams. Ant kalinių prašymo „Lietuvos" išleistuvė paaukavo 13 yvairaus turinio knygelių ir p. Rutkus iš Chicagos prisiuntė 8 knygelės, už ką mes nuoširdžiai dėkavojame. Turėdami daug liuoso laiko, norėtumėm jį ant ko nors sunaudoti, geriausiai gi mes jį galėtumėm praleisti ant skaitymų gerų lietuviškų raštų. Skaitymas blaivinančių protą knygų ir laikraščių pastatys mus ant doresnių pamatų ir sustiprins silpnas musų dvasiškas spėkas. Atskirti nuo svietų, sėdėdami kalėjime ne sykį permislinėjame praėjusį savo gyvenimą, kuriame užsipelnę esame ne garbę, bet paniekinimą, kadangi savo laiką perleidome ant visokių niekdaryščių, nepažinodami doros, nesuprasdami žmogaus pareigų ir užsimerkę ant visko, kas gali žmogų iš jo nupuolimo pakelti. Tautos reikalai mums visai nerupėjo, nė nepažinojome jų. Tik dabar, patekus į nelaisvę, iš palengvo pradėjo mums nusilupti nuo akių tamsybės plėvė, protą apsiaučianti migla pradėjo retėti. Artinasi valanda musų išsiliuosavimo ne tiktai iš storų kalėjimo sienų, kuriame sėdime, bet ir protiško išsiliuosavimo iš tamsybės kalėjimo. Mes tikime, kad sykį išėję ant liuosybės mes įstengsime pasilaikyti augščiau to doriško purvyno, kuriame pirma skendome, ir naudingais darbais ant labo draugijos ir savo tautos pakelsime savo pažemintą vardą.

Vienog mes ir šiuomi melstumėm maloniųjų tautiečių neapleisti mus, bet gelbėti, paaukaujant mums po kokią pamokinančią knygelę, kurios mums yra labai pageidautinos.

Joseph Suchinski,
Prison, Pottsville, Pa.

Iš Cleveland, Ohio.

Čia likos sutvertą Lietuviška Ekonomiška (? Rd.) draugystė, į kurią gali priguléti lietuviai ir lietuvaitės, išpažįstanti katalikišką tikėjimą (kokį ryšį gali turėt ekonomija su tikėjimu? Rd.) Draugystės mieriai yra: medegiškai šelpti savo sąnarius ligoje, rupintis apie platinimą lietuvystės ir apšvietimo (kaip „ekonomiškai" dr-stei ir pridera. Iš kur ji sau tokį vardą ištraukė? Rd.). Tikėjimo dalykų draugystė ne kliudys, nes tie reikalai priguli dvasiškiems vadovams (o augščiau pasakyta, kad dr-stės sąnariais gali buti tik katalikai. Jei draugystė neturi tikėjimiškos spalvos, kodėl ji atmeta nuo savęs lietuvius ne katalikus, kaip antai protestonus ir, abelnai, kitokių tikėjimiškų nuomonių lietuvius? Ant galo, kaip tuojau matysime, į tą draugystę kitokių nuomonių lietuviai nė nenorės prigulėti, kadangi buti tokios dr-stės sąnariais jie laikys už pažeminimą savęs. Rd.) Draugystė priguli prie lenkų organizacijos „Związko" (prie kurios prigulėdama rupinsis apie lietuvystę ir apšvietimą lietuvių! Kaip ne gėda dagi garsintis per lietuviškus laikraščius? Vyručiai, pasigailėkite sau bereikalingo triuso apie švietimą lietuvių ir platinimą lietuvystės: tie, kuriuos norėsitė švietsi, be abejonės turės daugiau apšvietimo ir supratimo tautiškų reikalų, negu lietuviškos-ekonomiškos-lenkiško-Związko-draugystės švietylai. Aklas negali matančiam kelią rodyti. Rd.). Draugystė likos suorganizuota per rupestį N. F. Martišausko.

Julius A. Witkoff,
561 Hamilton st.

Iš Stonghton, Mass.

Stonghtono dirbtuvėms ne visai blogai dirbant, kas sykis auga čia ir skaitlius lietuvių, atkeliaujančių ant uždarbių. Doriškas vienog ir koks nors tautiškas supratimas čianykščių stovi da ant žemiausio laipsnio, teip kad net angliški laikraščiai tankiai aprašinėja nepagirtinus darbus lietuvių (nors paprastai juos „polonderiais" vadina), kas gimdo tarp čianykščių anglijonų neapykantą visų ateivių, ypatingai gi „polenderių."

Laike apvaikščiojimo darbininkų šventės t. v. „Labor Day", tarp čianykščių užsigėrusių lietuvių užgimė paprastos peštynės, laike kurių vienam iš besipešančių lietuvių gerokai apskaldė galvą. Girdėtis buvo ir šuviai iš revolverių, bet rodos nieko kulkos ne sužeidė. Apkultasis likos nugabentas į ligonbutį, o šovėjas — į kalėjimą iki sudui. Iki bylos perkratinėjimui praeis keli mėnesiai ir per visą tą laiką suareštuotasis turės kalėjime sėdėti. Tą pačią da dieną žmogelis rengėsi į Lietuvą išvažiuoti, kur jo laukia moteris su keletu vaikų, o dabar, už savo paikumą, žmogus turės gal ir labai skaudžiai nukentėti. Vis tai mat vaisiai musų tamsybės.

Stonghtonietis.

Iš Shenectady, N. Y.

Rugsėjo 5 dieną čianykštė šv. Kazimiero draugystė turėjo savo pikniką. Diena buvo graži ir žmonių pribuvo gana daug. Suvalgyta daug, išgerta da daugiau visokių gėrimų, per ką draugystė užpelnė ne mažai pinigėlių (kiek iš to pelno draugystė paskyrė tautos reikalams, pvz. šelpimui mokslaęivių į „Aušros" dr-ės fondą? Rd.). Piknikas atsibuvo labai gražiai, be jokių vaidų ir muštynių, kas labai retai laike panašių lietuvių pokilių atsitinka. Geistina tik, kad čianykščiai lietuviai pradėtų labiau ir ant tautiškos dirvos krutėti, kadangi ikišiol lietuvių judėjimas čia visai nėžymus, apie jų nuveiktus darbus nedaug ką galima butų pranešti.

Sheboyganiečiai, kelkimės iš miego ir pradėkime darbuotis ant tautos labo, kaip kad darbuojasi antai musų broliai kituose miestuose.

Kapelmeisteris.

Iš Pitner, Oregon.

Gal atsirastų kur lietuviai, kurie norėtų, pasinaudodami iš progos, apsigiventi ant farmų? Aš ir mano trįs vaikai gavome dabar plotą randavos žemės dykai, gavome po 160 akrų. Šalis yra kalnuota, bet galvijų auginimui labai tinka. Slėniuose laukus dirbam, kalnuose gi turime ganyklas, girias. Dabar da galima gauti nuo rando žemę už dyką, bet kaip ilgai teip dalįs, nežinia. Žemė yra gera, čia pat plaukia upė, t. v. Salmon River, kurioj daugybė žuvių randasi. Kas mėgsta žuvauti arba medžioti, turi čia puikią vietą, kadangi giriose yra meškų, briedžių ir kitokių didelių ir mažų laukinių žvėrių. Vieta, kurioj aš apsigyvenau, yra apie 8 mylias nuo jurių.

Vm. Kangiser.

Iš Chicago, Ill.

Rugpiučio 30 d. vietinė V. Kudirkos Teatrališka Draugystė laikė savo mėnesinį susirinkimą, ant kurio likos nutarta ant 1 d. lapkričio atlošti komediją „Dėdė atvažiavo". Nors į tą draugystę priguli visai mažas sąnarių skaitlius, bet kaip kame jį pralenkia ir dideles lietuviškas dr-stes su dideliais kapitalais. Ji yra antra po Jaunų Amer. Lietuvių Pasilinksminimo kliubo draugyste, kuri aukauja iš savo kasos sumelę ant tautiškų reikalų, butinai: $2 į kankintinių kasą, $2 mokslaęiviams „Aušros" Dr-stės fondan ir $1 Vištaliui. Maža tai auka, bet draugystei esant ne turtingai, aukauja kiek gali. — Kudirkos dr-tės mieriais yra lošti teatrus ir lavintis dainose, dalį-gi pelno aukauti tautiškiems reikalams.

Nors nenorėdama turiu pridurti, kad skaitlius prakilnesnių Chicagoj lietuvių, besitriusiančių ant tautiškos dirvos, yra labai aprubežiuotas. Apart pastatymo keleto bažnyčių ir palocių kunigams, darbų su prakilnesniais mieriais nuveikta labai mažai. Stoka mat darbininkų. Da su vyrais šeip-teip, bet tų biednų moterų — vargiai rasi daugiau per penkias, suprantančias tautos ir draugijos reikalus, nors čia gyvenančių lietuvių skaitome dešimtimis tukstančių. Moterėlės, ar negeriau butų, kad nors sykį pasijudintumėt iš savo vangumo ir prietarų, o pradėtumėt skaityti apšviečiančias protą knygelės ir apsipažintumėt su savo pareigoms kaipo žmogaus. Geistina teipgi butų, kad lietuvaitės ir jauni vyrai, turinti gabumą ant dainavimo ir teatrų perstatymo, prisirašytų prie Kudirkos dr-tės. Esant didesniam bureliui galėtumėm daugiau ir ant musų tautos labo nuveikti ir patys labiau išsitobulinti, perstatant geresnes dramas ant scenos ir mokinanties dainų, ko mums Chicagoj jaučiasi didelė stoka.

M. Lietuvė.

Isz visur.

‖ Mieste Lorient, Prancuzijoj, nusižudė rusiškas revoliucijonierius Petras Polivanow. Iš palikto jo rašto matyti, kad jis buvo išsiųstas į Siberiją, bet iš ten jam pasisekė pabėgti. Polivanov prigulėjo prie karščiausių rusiškų revoliucijonierių, į kurių eiles pateko jis da budams gimnazistu. 1874 metuose suorganizavo jis slaptą draugystėlę, kurios mieriu buvo platinti revoliucijišką propagandą tarp fabrikų darbininkų. Kada po keleto metų, dėlei skaitlingų areštavimų, draugystė pakriko, Polivanov susinešė su kitoms slaptoms organizacijoms ir toliaus vedė agitaciją tarp darbininkų. Laike, kada mergelė Viera Zasulič, žinoma iš savo pasikėsėjimo užmušti žandarų šefą Trepovą (1878 m.) po išteisinimų likos, ant valdžios paliepimo, iš naujo suareštuota, Polivanov buvo tuosyk Peterburge ir prigulėjo prie ratelio tų, kurie ją iš žandarų nagų ištraukė. Jis visada buvo pirmas demonstracijose prieš valdžią ir daug laiko buvo pašventęs agitacijai tarp kaimiečių. Neužilgio jis likos iš Peterburgo prašalintas ir atiduotas policijos priežiurai. 1880 m. jis vienog sugrįžo į Peterburgą ir su keletu savo draugų revoliucijonistų rengėsi čia sutverti organizaciją, kuri užsiimtų vien išliuosavimu politiškų prasikaltėlių iš kalėjimų Siberijos. Pirmto jis vienog užmanė, su pagelba pabėgusio iš Siberijos darbininko Raikos, išgelbėti iš kalėjimo tulą Novickį. Užmanymas jau buvo jam kaip ir pasisekęs, bet nelaimingas atsitikimas prapuldė juos visus: vežimas, kuriame Polivanov su Novickiu ir Raiko norėjo pabėgti nuo besigenančios polijos, ant ulyčios užsisukimo apsivožė ir ir visi pateko žandarų nagus. Raiko į valandą laiko buvo myriop užkapotos nagaikoms, Polivanov gi ir Novicki likos ant myrio prisudyti. Galiaus myrio bausmę Polmanovui atmainyta ant amžino kalėjimo Schluesselburgo tvirtynėj, Novičkiui — ant 12 metų katorgos į Siberijos kastynes. Po 20 metų kalėjimo Polivanov pereituose metuose likos teipgi į Siberiją išsiųstas; iš čia jam ir pasisekė pabėgti. Bet matomai kančios, kokias jis per tą laiką nuo maskoliškų budelių turėjo nukentėti, užnuodijo jam visai gyvenimą, kadangi ir ištrukęs ant liuosybės jis negalėjo jau juomi pasidžiaugti.

‖ Prancuzijos karės ministeris Andree nori įvesti daug reformų froncuziškoj armijoj. Tarp kitų projektų reformų jis reikalauja visiško panaikinimo kariškos muzikos, idant tokiu budu sumažinti viešpatystės kaštus ant užlaikymo armijos. Tas projektas sutiko smarkią appoziciją. Vienas iš maž-daug prilankesnių to projekto priešininkų, deputatas Mersiny, pripažinsta vienog reikalingumą sumažinti išdavimus ant užlaikymo kariaunų ir jis pataria ne panaikinimui, bet tik sumažinimui muzikantų skaitliaus. Jis proponuoją, kad ant toliaus savo muziką turėtų ne kiekvienas pulkas, bet kiekviena divizija; prie to skaitlius muzikantų turi but sumažintas nuo 60 ant 30 ypatų. Dadar francuziškoj armijoj randasi 200 muzikų, abelnas gi muzikantų skaitlius siekia 12 tukstančių žmonių. Sulyg Mersiny'o projekto, tą skaitlių reiktų sumažinti ant 1700. Kadangi dabar vien ant muzikos randui reikia išduoti apie 3 milijonus frankų ant metų, tai sumažinus jos skaitlių, žinoma, viešpatystė užčėdytų nemažą sumą, kurią galėtų sunaudoti ant daug svarbesnių reikalų.

‖ Maskolijoj vėl rengiama kova prieš ž

‖ Bukareste, vietinio universiteto studentai nulaikė skaitlingą susirinkimą, idant užprotestuoti prieš Macedonijos pasikėlėlių ir turkų papildytas nedorybes Rumunijoj. Po susirinkimo studentai sudarė demonstracijas ties Bulgarijos ir Turkijos konsulatais. Pribuvus policija demonstrantus išvaikė ir daugelį jų suareštavo.

‖ Maskoliškas randas pagarsino atmainas ir papildymus padavadyjimuose apie išsintinėjimą svetimšalių iš Maskolijos rubežių. Sulyg naujais padavadijimais, prašalinti iš Maskolijos svetimšaliečius turi tiesą tik gidaus dalykų ministeris ir, su caro pavelyjimu, karės ministeris iš jam pavestų parubežinių apskričių.

‖ Anot oficiališkų pranešimų, užgimusioj Manastiriaus apskrityj kovoj pasikėlėlių su turkų kariaunoms, šimtas pasikėlėlių užmušta ir dvigubai tiek sužeista. Ties Kirčevo turkai užmušė 90 pasikėlėlių ir atėmė nuo jų dvi kanuoli. Kovose ties Gorica ir Isvor užmušta po 40 pasikėlėlių.

‖ Turkiškas ambasadorius Vindobonoj, Nedin Bei, aplaikė keletą smagių žandinių nuo Djeved Abdul Bei, turkiško gydytojo prie ambasados. Mat, anot daktaro pasakojimų, ambasadorius tankiai denuncijuodavęs jį sultanui, per ką jis iki šiol negalėjęs įgyti sau geresnės vietos sultano tarnystoje.

‖ Iš Bulgarijos praneša į „Petit Journal", kad kunigaikštis Ferdinandas savo pilyj Euxinograde gyvenąs kaip koks kalinys. Iš pločiaus esąs išvestas požeminis kelias į laukus, kuriuo, atsitikus pavojui, kunigaikštis galėtų pabėgti.

‖ Tulose Vestfalijos dalyse užgimė tvanai, padarydami gyventojams daug pragaišties. Essen ir aplinkiniai kaimai likos vandens apsemti teip, kad žmonės turėjo apleisti namus ir ieškotis sausesnių vietų.

‖ Italijos valdžios oficiališkai pranešė į Vindoboną, jog trįs „žinomi" itališki anarchistai iškeliavę į Austriją, kurių reikią pasisaugoti, nes, girdi, nežinia su kokiais mieriais jie ten keliaują.

‖ Apie šimtą žydiškų darbininkų apleidžia miestą Cardiff, Valijos grafystėj, Anglijoj, ir iškeliauja į Suvienytas Valstijas. Paskutiniame laike mat prasidėjo čia smarkus antisemitiškas judėjimas.

‖ Elizavetpoliuje, Užkaukazyje, tulėj armeniškoj bažnyčioj užgimė kruvinos muštynės. Tvarkai įvykdinti atvyko policija, kuri septynias ypatas užmušė ir 27 sunkiau ir lengviau sužeidė.

‖ Ant Bahama salų, Vakarinėse Indijose, siautė smarkios audros, kurios daugybę pragaištiės pridirbo. Laukai ir sodai likos išpustėti, daugybę namų išardyta ir žmonių užmušta.

‖ Aleksandropoliuj, ant Kaukazo, likos dienos laike ant ulyčios nudurtas stačiatikių vyskupas Vasilev. Užmušėjas pabėgo. Menama, kad tą darbą atlikęs armenietis.

‖ Atenuose, Grekijoj, laike municipališkų rinkimų užgimė žmonių muštynės ant ulyčių. Apie keturioliką žmonių užmušta ir daugybę sužeista.

‖ Mieste Baku, Maskolijoj, užgimė kruvinos muštynės armenų su kareiviais. Keturi armenai likos užmušti, o sužeistų radosi apie 13 ypatų.

‖ Iš Serbijos praneša, jog Kragujavace tapęs susektas naujas kariškas suokalbis prieš karalių Petrą. Kelioliką oficierų suareštuota.

‖ Ant sušelpimo nukentėjusių iš priežasties tvanų Galicijos ir kitų provincijų gyventojų, Austrijos randas paskyrė 15 milijonų kronų.

‖ Laike siautusių Anglijos pakraščiuose audrų pražuvo transportinis angliškas garlaivis, gabenantis kareivius į Indijas.

‖ Iš Hongkong praneša, jog netoli nuo ten ant jurių pražuvęs tulas garlaivis, o su juom drauge 100 žmonių nuskendo.

‖ Už išjuokimą žydų tikėjimo, Berlyne likos suareštuotas ir ant 3 mėnesių į kalėjimą nusudytas raštininkas Povilas Koch.

Nauja knyga.

Gamtos Istorija, pagal Povila Bert, verte Dras A. Baceviczia, spauda „Lietuvos" Chicago, puslapiu 209. Knygele su daugeliu paveikslelių: gyvulių, vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų trumpai, aiškiai ir suprantamai iszaiszkina mums gamtos istorija, ypacz tuos dalykus, kuriuos kiekvienas žmogus privalo suprasti. Preke.....50c

Bedievis.

Nedėldienis. Bažnyčia pilna, tarytum prikimšta, susirinkusių žmonių. Paprastos nedėlinės bažnytinės apeigos su paprastu triukšmu prasidėjo. Tarp vargonų gaudimo, žmonių ošimo, skambėjimo varpelių visubalsiausiai girdėt burbulo čiarškėjimas. Tai šveistorius kokiam ten ponui terp suklaupusios minios daro kelią. Žmonės, ypač moters, išgirdę užpakalyj savęs gerai žinomą čiarškėjimą burbulo ir piktą šveistoriaus „traukitės", skubiai pakilę spyrėsi į šalis, irdamos alkunėmis. Bet sunku akimirksnyj pavaryt į šalį suklaupusią, susispaudusią minią! Įtužęs sveistorius puolės pats prie darbo: stipriomis rankomis, čiarškindamas burbulą, rėkdamas, plusdamas, pradėjo stumdyt, svaidyt, daužyt aplinkines moteris. Ir ką? padarė ponui kelią: platų, liuosą, smagų lygi pačiam altoriui. Ponas, regėdamas tą garbę, kurią jam stengės atiduoti bažnyčia, ėjo išlėto, kad svietas užtėmytų jo vertę, ėjo stačiai prie altoriaus, artyn prie Dievo! O moters? Apstumdytos, apkultos, patyloms keikdamos piktą šveistorių; vėl užklaupė kelią, kuriuomi teikėsi pereiti ponas. Bet jįjį argi nepalietė moterų keiksmas? Et, kur tau! jug matė kokią jam garbę atiduoda bažnyčia!

— Jug jis ponas, tai teip ir reikia, — manė minia. Tik vienas žmogus, stovintis netoli durų, prie sienos, kitaip temąstė. Nesimeldė, negiedojo jis. Atsirėmęs į sieną alkune stovėjo jis kaip stabas ir mąstė.

Staiga kruptelėjo. Kas čia? vėl burbulo čiarškėjimas! Žiuri — po bažnyčią vaikščioja su skardine klebonas, skatikus nuo žmonių rankiodamas, o pirma jo eina šveistorius, darydamas jam kelią. Ir pro „bedievį" (teip jį vadindavo klebonas, teip ir mes jį vadjsime) teko su skardine praeiti klebonui. Metęs į jį porą grumojančių žvilgterėjimų, mušėsi į šalį, tarytum bijodamas jo dasilytėjimu sutepti savo šventenybę. Patėmijo tai „bedievis". Ant išbalusio jo veido išsimušė vos pasergima rausva ir nežymiai rustumas suraukė kaktą.

Nesuteikė vaikinas su klebonu iš seno. Buvo tai vienas iš tų, kurie nemėto savo skatikus į skardinę klebono, kurie išdrįsta pėtnyčioj valgyti mėsą ir kritįkuoti blogus kunigų darbus. Pykino tai baisiai kleboną. Labiausia jis niršo ant jo už porą korespondencijų, papeikiančių jo ypatą ir patalpintų „bedieviškame" laikraštyj.

— Tai darbas to šuns šmoto, tos velnio sėklos, to bedievio, — manydavo klebonas. — Na, palauk..

Ir pradėjo klebonas jį persekioti: skundė policijai, bet nesulaukdamas pageidautinų pasekmių savo skundo, šmeižė jį prieš žmones, turinčius su juomi susinešimus, gąsdino Dievo rustybe, velnio sėkla, kuria buk jis juos užkrėsiąs. „Bedievis" gerai žinojo apie tuos visus klebono darbus, vienog nestengės mokėti jam tuopat skatiku. Bet klebono malonės ir gi nejieškojo.

Kada klebonas su skardine nuo jo atsitolino, jis vėl paskendo mintyse. Mąstė apie tai, ar gerai daro „bažnyčia", išskirdama išaugštindama vienus, o skriausdama, nužemindama kitus; ar gerai ji daro rankiodama nuo žmonių skatikus laike meldimo; mąstė ir apie tai, ar teisingai pasielgė klebonas jį skųsdamas policijai, jį persekiodamas.... Jieškojo priežasčių teisinančių kleboną, bet nesurado. Savę kaltino; kaipo žmogų neklausantį „bažnyčios" prisakymų; bet velfui.

— Esi nekaltas, nekaltas, — kalbėjo jam sanžinės balsas.

— O kas kaltas?

— Tas, kuris vardan Dievo aplupa žmones; kuris Jo mylistas pardavinėja varguoliams; kuris iš namų Dievo padarė turgavietę; kuris neteisiai plėšia tavo garbę! — kalbėjo protas.

— Tai jis, klebonas, — tyliai tarė „bedievis": — daug daro jis blogo, o su blogu turime kariauti.

Staiga savo minčių tarytum išsigando.

— Gana — tarė, — jug čia Dievo namai!

Ir ant atsakymo, tarp giesmininkų balsų ir vargonų gaudimo išgirdo skambėjimą skatikų — skatikų mestų į klebono skardinę.

— Ne, čia vieta pelno, čia turgavietė — atsiduso karčiai nusišypsojęs. — O žmonės sueina čia — melstis.... Kam? Ar gi tam Dievui, kuris vilioja nuo jųjų paskutinį skatiką per rankas savo tarno, kuris savo akivaizdoj didžturčius augština, o beturčius žemina?....

Pakėlė galvą ir apsidairė po bažnyčią. Žmonės meldės — ne širdimis, bet žodžiais.

Antai mergelė įkibus į maldaknygę; rodos, apie nieką nemąsto, o vienog vos - vos pasergimai jos akys atkreiptos ant stovinčio ten pas suolą jaunikaičio.

Antai davatka visomis spėkomis stengiasi ašaromis suvilginti išdžiuvusį veidą, idant parodyti svietui savo didį gailestį už nuodėmes. Bet veltui: ašarų truksta, o į galvą smelkiasi mintys, kaip šiądien ji prisimeilins prie kunigėlio, kuo kunigėlis ją vaišins....

Štai senis garsiai, kaip žirnius, poterius beria, bet mintimis kaišin kur klajoja.

O ponas? Snuduriuoja sau ant minkštos kresės ir mąsto apie skanius pietus, laukiančius jo klebonijoj.

Troškus pasidarė „bedieviui" bažnyčios oras, bet išeiti nedrįso. Laukė pabaigos apeigų.

Prasidėjo pamokslas.

Ne suraminimą jis atnešė žmonėms, ne žodžius mokslo jie išgirdo iš kunigo lupų, bet keikimą griešnikų, perkunavimą bedievių ir visų neprielankių kunigų gešeftams ypatų; tik baisybes pragaro jiems piešė Kristaus tarnas.

— Ne, — mąstė „bedievis" — žiauriausias žmogus pikčiausią savo priešą teip nekankintų, kaip mėgsta kankinti, pagal kunigo žodžius, tas maloniausias Dievas, ta tobuliausia Esybė paklydusią, mažai teišmanančią savo avelę, kankinti per amžius....

Ne, nėra tokio žemo, biauraus, despotiško kankintojo žmonių aname sviete, ne, nėra!

Įsikarščiavęs kunigas Sutvertoją vis baisesniu ir žiauresniu terioniu — kankintoju nelaimingos žmonių giminės perstatinėjo.

Ir atsiminė „bedievis" kaip Viešpats baudė už griekus tulą beturtėlį, kada ant vienatinės jojo karvutės užleido ligą, ir kaip žmogelis, sukrapštęs paskutinius skatikus, nunešė juos ant mišių, klebonui.

— O ant kokios, panie, intencijos? — klausia klebonas.

— Tai jau, prabaštėli, mano karvutė susirgo, tai kad Dievas sveikatą jai duotų, tebus ant tos intencijos.

— Gerai, labai gerai! — pagyrė klebonas: — visados šaukis Dievo pagelbos.

Žmogelis papasakojo klebonui, kaip jį atkalbinėjęs nuo šios aukos, patardamas už tuos pinigus verčiau parvežti gyvuliui gydytoją tas, tas....

— Tas „bedievis", tas mokslinčius! — atspėdamas užbaigė klebonas. — Tai už jo nuodėmes jus Dievas baudžia!

Kada už poros dienų varguolio karvutė pagaišo ir jis vėl atsilankęs pas kleboną papasakojo jam apie savo nelaimę, klebonas šuktelėjo:

— Už tavo, panie, ir tų.... tų bedievių griekus jus Dievas koroja! Jus nuo Dievo atšalę, jus nuo bažnyčios atšalę, jus Dievui ant „apieros" gailitės! Lauk, laukan iš klebonijos!..

Su liudna širdimi grįžo varguolis namo, manydamas, kad už svetimas nuodėmes jį Dievas baudžia, kad jo nelaimė paeina nuo to, kad neturi iš ko daugiau Dievui „ant apieros" nešti, prabaščiui ant mišių duoti, kad nemoka Dievo rustybės permaldauti....

Bet su da liudnesne širdim grįžo iš bažnyčios „bedievis". Jis matė, kad priežastim visų žmonių nelaimių ir vargų yra jų tamsumas, kad tame tamsume prisimynę stengiasi juos palaikyti kunigai, kadangi iš tamsių vargdienių jie gali sau linksmai gyventi ir lobius krautis. Vietoj žmones mokinti, vietoj juos apšviesti, jie siunčia ant jų prakeikimą, pragaro kančias aname sviete, o tuo tarpu laiko juos da baisesniame pragare ant šio svieto.

Bedievis, bedievis!

Kas bedievis? Ar tas, kurs kenčia pats dėlei žmonių nuogandų, kurs nepaisydams ant persekiojimų visą savo širdį, visą savo ypatišką laimę pašventė ant to, kad savo broliams nešti šviesos žiburėlį, kad pakelti juos iš nupuolimo ir vergijos, — ar tas, kurs veidmainystėms ir keiksmais stengiasi palaikyti savo artymą tamsume, amžinam prakeikime vien dėl to, kad sau ypatišką pelną iš to turėti?....

Pabalda.

Vietines Žinios.

— Pereitą subatą tulas Ludvik Pesant, gyvenantis po num. 358 West 18 ul.; užmušė savo kaiminką Marę Špilką. Jis mat žinojo, kad Špilka nešiojasi su savim daug pinigų, todėl užsimanė juos pasisavinti. Pataikęs laiką, kada nieko daugiau namie nebuvo, Pesant atėjo į jos namus ir čia kirtęs jai keletą sykių į galvą su lazda, ją užmušė. Pinigų jis rado pas ją 200 doliarų, bet nabagas negalėjo iš jų pasidžiaugti, kadangi umai likos suareštuotas. Už žmogžudystę, pagal Amerikos tiesas, kaltininkas baudžiamas mirtim, be abejonės, ir užmušėjas Pesant tos bausmės neišvengs.

— Artilerijos kareivis Whittaker iš Forto Sheridan patiko kareivių virėją, 69 Caroliną Black, einant iš Chicagos namon; užmanė jai eiti drauge. Ant Milwaukee av. Wittaker pamatė atbėgantį karą tiesiog ant senelės. Kareivis turėjo gana laiko pasitraukti, bet jis to nedarė, pirma nuo šenių nutraukė senelę, o paskui pats norėjo nušokti nuo šėnių į šalį, bet paslydo ir karo ratai jį užmušė ant vietos. Jis buvo 22 metų, į kareivišką tarnystą pasidavė tik berželio mėnesyj šių metų.

— Pašiurėj ant Dale ulyčios, kur buvo sukrautas šienas, sudegė šešių metų Norman Hiley ir jo jaunesnėji sesuo. Turbut vaikai gavo kur brežiukų ir juos braukydami, užkrėtė ugnį. Vaikų riksmo nieks negirdėjo. Kada atbėgo ugnagesiai ir ugnį užgesino, rado šiene jau tik suanglėjusius vaikų kunelius.

— Ant W. 18 gatvės, pn. 1352 sugriuvo mediniai namai ir 7 ypatos likosi užbertos. Ugnagesiai ištraukė užgriuvusius; iš jų trįs buvo sunkiai sužeisti, keturi gi apkulti nepavojingai.

Atsakymas

ant Atsiszaukimo neva prezidento su sekretorium parapijos Nekalto Prasidejimo P. N. isz Lourdes E. St. Louis, Ill.

Musų dijecezijoj nėra jokių prezidentų pagal statutus dijecezijos: sekretorius ir kasierius tik gali but iš žmonių, o prezidentu kunigas-klebonas. Taigi užtatai ir nesutikimai čia jau nuo seniai tęsėsi netik su manim, bet ir su kunigu Servetka, buvusiu prieš mano atvažiavimą. Vyskupas yra vokietis ir jam nerupi lietuviška bažnyčia (ar vyskupui kitur tas rupi? Rd.)

Kunigui Servetkai apleidus East St. Louis, vyskupas norėjo ikišt vokiską kunigą, kol aš bučiau neatsiradęs. Dabar ir norėtų tą padaryt, bet aš jam pasipriesinau ir į provą su juom einu, pertai jis man negal uždraust pildyt kunigo pareigas, kol iš Rymo nepareis decizija. Jis gromatą atsiuntė į žmonės ant sustabdymo nuo ėjimo į bažnyčią, tikėdamas, kad aš žmonių netekęs, nesulaukęs decizijos iš Rymo, išvažiuosiu ir bus po viskam su mano prova su vyskupu. Jis manę spaudė nuo pats pradžių. Bandė uždraust, kad niekas kitose dijecezijose nekolektuotų terp lietuvių ant lietuviškos bažnyčios E. St. Louis, bet tas nepasisekė, nes popiežiaus delegatas tą jo prisakymą panaikino. Jis laukė tik skundų parapijos. Kaip atsirado skundikų tuzinas, atbėgęs it levas, pradėjo draskyt manę, bet patiko slonių ir vargei bo ką jis padarįs. — Parapijoj pradėjo eit viskas parėdke, žmonės jau paliovė klausyt komitetninkų ir patys pamatė jų neteisingą vedimą finansų (o kur kunigai tą teisingai daro? Rd.); rengėse, griebėse suėst kunigą tie komitetninkai. Jau turėjo du kunigu parsivilioję ir tuodu, apvuostę viską, nė good bye nepasakė, išvažiavo atgal. Neteisybė, kad man yra atimta kunigystė. Koks aš buvau, toks ir lieku, iki nebus išduota decizija iš Rymo. Rašantiejie nežino bažnytinių provų. Tegul nemislina, kad vyskupas yra vienaitinė galva bažnyčios ir ką jis sako, turi kunigas visada jo klausyt. Ne, yra daug augštesnių už vyskupą galvų ir kada darosi apelacija į jas, turi vyskupas laukt ir nieko kunigui negal padaryt. Užtatai ir man nieko negalėjo atimti, nė uždraust mišias laikyt, spaviedot, šliubus davinėt ir tt. Bereikalo stengėsi tą padaryti per savo Atsišaukimą*). Netikiu, kad vyskupas daleido teip rašinėt į gazietas. Kodėlgi jis nepriėmė tų kunigų, kurie buvo čia ir kodėlgi nenori priimt jokio klieriko ant savo kašto lietuviškai parapijai ir parapija nedaleido per gazietas jieškot kunigo. Dieve duok Dvasią Šventą, gal susipras musų lietuviai, perregėję savo durnus darbus, kurie dideliai kenkia lietuvystei, persekiodami kunigus lietuviškus Amerikoj.

Kun. J. Mašotas,
1305 Bangh av. E. St. Louis, Ill.

*) Aš nelikau suspenduotas, tik siunčiamu esu per vyskupą Jansen į Clevelanda, kur nėra nieko dėl manęs, palei atsakymą vyskupo Horsemann, kuris rokuoja jau manę kunigu Bellevilles dijecezijos. Už tą prova eina.

Ar galime doriškai pakilti platindami melagingas žinias?

Nors laikraščiuose ne sykį buvo garsinta, kad rašėjai korespondencijų vartotų vien tikrus atsitikimus ir sergėtus melagyščių, bet su lyg šiol tas neįvyko. Jeigu kokia melagystė esti atkreipta ant pavienios ypatos, tąsyk tik viena bėda; bet kada pasitaiko melagingai apšmeižta visa kolionija arba organizacija, tąsyk kitoks klausymas. — Rods korespondentas, nurodydamas klaidas kitų, pats su savomsioms, po pseudonymu pasislėpęs, juokiasi, žiurėdamas į rugojančius už apšmeižimą. Vienog jam rodosi, kad tai yra tikriausias kelias apšvietimui platinti.

32-me num. „Lietuvos" patilpo p. Tilto eilė melagingų įžeidimų lietuviškų kriaučių unijos delegato į konvenciją ir biznierių.

Ten yra nurodyta, buk žydai užsipraše lietuviškus kriaučius ant savo pikniko ant išgėrimo 150 aktelių alaus, ką kriaučiai ir padarę; o žydai juokėsi, gulėdami ant pievos. Piknikas buvo parengtas ne žydų, o tiktai New Yorko District Trade Council No. 1, prie kurio visi kriaučiškų uniją skyriai priguli, o podraug ir lietuviai. Jeigu porą dešimčių lietuvių ir atsilankė ant minėto pikniko, išreikšdami simpatiją, tai tiktai ne ant išgėrimo 150 aktelių alaus. Tegul butų buvęs ir žydų toks piknikas, tai visgi nebutų tokio didelio nusikaltimo atsilankyti pas juos, kadangi darbininkai kovoja už buvį iš vien. Apart to, čia lietuviai ant didžiausių savo pokilių, niekad tiek neišgeria, kaip gi jų keletas ten galėjo tiek išgerti? Teisybė, lietuvių didesnis nuošimtis myli išsigerti, teiposgi yra žydų, ką geria ir yra lietuvių, ką negeria; taigi tame nieko naujo nėra dėl apskelbimo.

Pravardžiuoti delegatą, paskirtą į kriaučių konvenciją „geležiniu demokratu" yra žemiau kritikos. Jeigu p. Tiltas likosi neišrinktu už delegatą, tai buvo tame priežastis; na, o jegu, kada nors išrinktų, tai kokį antvardį konkurentas p. Tiltui turėtų paskirti? Gal molinio ar medinio demokrato?

Kas link biznierių aukavimo ant tautiškų reikalų — teipgi yra klaida. Jie aukauja pasipynus reikalui, tik už tai daug mažiau garbės trokšta už p. Tiltą ir pertai jie liekasi nepatėmyti.

Toki raštai vietoj naudos, atneša blėdį. Sukelia vaidus terp sąnatių ir atšaldo nuo geresnių darbų.

Nors šis atbalsis yra truputį pasivėlinęs, tai visgi bus su nauda ant ateities. Kadangi didelėms organizacijoms yra sunkiau tokį darbą į trumpą laiką atlikti, tai tikimėsi, kad Redakcija už tai mums atleis.

Komitetas Lietuviškų kriaučių unijos 54 skyriaus:
J. Zdanavičia, sekr.
V. Karrabavičia, prez.

Draugysczių Reikalai

Chicago. Nedelioj 27 d. rugsejo 2-ra val. po pietu Tevynes Myletoju Dr-tes Kuopa tures savo susirinkima po nr. 3301 Auburn Ave., p. L. Ažuko, saleje, ant kurio visus sanarius ir norinczius prisiraszyti užkvieczia atsilankyti.
T. M. D. Kuopos Komitetas.

Paskutinis Pikninkas.

West Pullman, Ill. Dr-te Szv. Mikolo Ark. tures savo Pikninka, nedelioj 27 d. rugsejo 1903 m. Paul's Grove Parke ant 123 Str. ir Union Ave., West Pullman, Ill. Ant kurio bus paskutine zabova sziu metu, o ypatingai bus isz Chicagos Lietuviszkas Choras Giedoriu, kuris pagiedos kelias lietuviszkas patrijotiszkas giesmes. Todel ne praleiskite paskutines sziu metines progos. Szirdingai užkvieczia atsilankyti
Komitetas.

Temykite Lietuviai.

Panedelyj, 28 szio menesio, 7 val. vakare, saleje L. Azuko, 3301 Auburn ave. bus svarbus susirinkimas lietuviu reikale užmezgimo Kooperativiszkos draugystes ant inkurimo Chicagoje biznio ant dideles skales. Todel kviecziame lietuviszkus biznierius, amatininkus ir kitus lietuvius mislyjanczius apie bizni, ateiti ant szio susirinkimo ir szi reikala apsvarstyti.
Varde Komiteto, I. K. Shouskey.

V. Kudirkos Giesmininku Dr-te Chicagoj tures savo visuotina susirinkima nedelioj, 27 d. rugsejo, 1903 m., 2 val. po pietu, p. L. Ažuko salej, po nr. 3301 Auburn Ave. Visus sanarius ir norinczius prisiraszyti užkvieczia atsilankyti.
Komitetas.

Chicago. 20 d. Sept. pasimire Tadeuszas Klaszczius, 32 metu senas, gyveno Chicagoj 2½ menesius paejo isz Kauno gub., Panevežio pav., parap. Krekenovos, buvo biednas, kuriam Adomas Juraviczius surinko aukas ir visiems aukautojams isztaria szirdinga acziu. Laidotuves rede graborius
John Petroszius,
168 W. 18th St., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 484.

Perstoja uždarbiauti.

Tulas Henderson iš Riverside nusprendė visą laiką pašvęsti savo sveikatai, vietoje uždarbiauti. Jis yra turtingu, o turtą surinko nenustojančiu savo triusu, kuris vienok jam sveikatą sunaikino. Teip nieks neprivalo daryti. Jeigu tik daleis ligai įsisenėti, tai sveiku jau niekad nebus; tik užlaikant organizmą reguliariškoje veikmėje galima sveikata gėrėtis. Trinerio Amerikoniškas Elixiras Kartojo Vyno yra tam tikru vaistu, nes jis veikia stačiai ant organų, žlebčiojimo, sudrutina ir reguliuoja juos; tveria naują gausų kraują, sveiką cerą, tvirtą kuną ir protą. Padirbtas is soko grynų vynvuogių ir karčių žolelių be jokių kitų priemaišų, jį gali gerti kiekviena šeimynos ypata. Jis atgaivina visą sistemą, duoda gerą apetitą ir sveiką pilvini veikmę.

Ant gavimo aptiekose arba pas fabrikantą Juozapą Trinerį, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

GAMTOS PAJIEGOS

IR KAIP IŠ JU NAUDOTIS.

Pagal Bitnerą.

Šriubus, apart to, vartoja ant apturėjimo palengvo, bet labai lygaus slenkančio krutėjimo. Teip, paveikslan, automatiškai dirbančiuose tekinimo varstotuose rankena, prie kurios pritvirtintas išpiaustymui peilis, sujungta su šriubo mutere, turinčia lėkštą išpiaustymą. Dirbant tekinimo varstotui, šriubą suka aplinkui dantuoti ratai ir tokiu budu, pagal sudėjimą dantuotų ratų, varstotas gali dirbti greičiau arba palengviau, šriubas gali vien suktiesi aplinkui, bet ne gali slinkti pryšakin, nė atgal, o muterė, esanti apačioj, ne gali suktiesi. Tokiu budu, pagal greitumą besisukimo volo, rankena lygiai, su geidžiamu greitumu, perkeičia savo vietą ir peilis slenka lygiai ant tekinamo daigto.

Prie mašinų pritaiko tankiai, išrastą Archimedo, „begalinį arba Archimedo šriubą". Šitas šriubas teip sudėtas, kad jo šriubiniai įpiovimai sujungti su dantims ypatiško dantuoto rato; prie sukimosi šriubiniai įpiovimai stumia ratą teip, kad prie kiekvieno apsisukimo šriubo, jo įpiovimai įeina į sekančius rato dantų tarpus, o šriubas pats, nors sukasi, stovi ant vietos.

Archimedo begalinis šriubas.

Mikrometriškais šriubais vadina laibučius šriubus su labai žemu pasikėlimu, taigi su labai tankiais išpiaustymais; juos vartoja ant išskaitymo labai mažų tolumų arba ant paženklinimo labai palengvų lygių krutėjimų, ypač gi prie fiziškų ir astronomiškų instrumentų, dalinimo mašinų, matavimo instrumentų ir tt. Su pagelba tokių šriubų galima matuoti net tolumas vienos šimtinės dalies milimetro, ko su ranka nė jokiu budu paženklinti ne galima.

Ypatišku pritaikymu šriubo — yra garlaivių šriubai. Presavimo šriubuose mes matėme, jog šriubas, prie sukimosi, spaudžia muterę ir jeigu paskutinė pritvirtinta teip, kad pasitraukti iš vietos ne gali, tai pats šriubas slenka savo ašies linkui. Garlaivių šriubuose mutere yra vanduo, kuriame sukasi šriubai ir patikę vandens pasipriešinimą, slenka pryšakin ir tokiu budu varo visą garlaivį, su kuriuom jie sujungti. Jeigu vanduo ne pasitrauktų prie sukimosi šriubo, tai jis į jį įeitų teip, kaip į kietą plieninę muterę ir prie kiekvieno apsisukimo šriubo, laivas pasikeltų ant augščio šriubo apsisukimo. Ištikro vienog garlaivys bėga palengviau, kadangi vanduo pasitraukia prie sukimosi šriubo. Skirtumas terp greitumo vadinasi atidavimu; jis buva paprastai mažesnis ant 10—15%. Ant mažo paviršiaus vanduo ne suteikia ganėdinančio pasipriešinimo, kadangi jis pasitraukia; todėl paviršius užgaunamas šriubo sparnų turi but labai didelis ir šriubas turi suktiesi labai greitai, kad jo paviršius patiktų užganėdinantį pasipriešinimą vartymui laivo su pakaktinu greitumu. Todėl tai šriubai varymui garlaivių su visu ne panašus į paprastus ir ant pirmo pažvilgio į tokius šriubus, rodosi, kad jie nieko bendro su šriubu ne turi.

Pirmutinis pavidalas garlaivinio šriubo.

Pirmutiniu pavidalu garlaivinio šriubo buvo Archimedo begalinis šriubas su pilnu išpiovimu ir labai plačiu paviršiu. Vieną kartą, beplaukiant laivui, netyčia nulužo dalis šriubo, kuris tokiu budu jau neturėjo pilno išpiaustymo. Pasirodė vienog, kad ne paisant ant tos nuotrotos, greitumas garlaivio ne tik ne sumažėjo, bet priešingai, pasididino. Tas privedė prie perkeitimo pavidalo garlaivinių šriubų. Pradėjo dirbti šriubus su visokeropu augščiu bėgimo, bet užtai vis su didesniu pasikėlimu ir darė juos su keliais bėgimais; iš pradžių dirbdindavo šriubus su dviem bėgimais ir su puse augščio šriubo ėjimo, bet vėliau pradėjo juos dirbdinti su dar augštesniu pasikėlimu; vėliau pradėjo dirbdinti šriubus su keturiais bėgimais, iš kurių kiekvienas užėmė ketvirtą dalį viso šriubo rato.

Visos tos permainos teip žymios, jog ne galima sau nė perstatyti, kad garlaiviniai šriubai ištikro butų pasidarę iš šriubo paviršiaus. Prie ramaus vandens paviršiaus pakanka šriubo su dviem sparnais, bet prie didesnių vilnių, kada kartais galas laivo iškįla augščiau ir šriubas sukasi ne vandenyj, bet ant oro, dvisparniai šriubai pasirodė ne atsakančiais. Todėl tai dabar juriniams garlaiviams duoda trisparnius šriubus. Bet geriausias pavidalas garlaivinio šriubo iki šiol dar neišrastas, kadangi teoretišku keliu čia ne daug galima ištirti be praktiško tirinėjimo, o iki šiol dar ne ištirtos tiesos krutėjimo vandens prie sukimosi garlaivinio šriubo, ypač gi su tiesoms besidarančių prie sukimosi šriubo sukurių mažai susipažinome; jų ne galima gerai ištirti; todėl tai laivų dirbtuvėse iki šiol daro vis bandavones su visokių pavidalų garlaivių šriubais. Paviršius garlaivinio šriubo turi but kuo lygiausias, kadangi mažesnis ar didesnis besitrynimas vandens į šriubo sparnų paviršių turi labai didelę įtekmę ant laivo greitumo. Patėmyjo, paveikslan, kad didelis oceaninis garlaivys su bronziniais šriubais perbėga ant vienos mylios į valandą toliau negu turintįs geležinius šriubus tokio jan didumo, kurie užsidengia rudims ir per tai pastoja šiurkštesniais. Kur tik reikia didesnio greitumo, kaip antai prie pasažerinių arba kariškų garlaivių, ten didesnėj dalyj garlaiviams suteikia bronzinius šriubus, nors toki labai brangus.

Garlaivio šriubas su dvigubu bėgimu.

Paskutiniuose laikuose, ant padidinimo garlaivių greitumo, jiems duodapo du šriubu, Paskutiniai pritaisyti simetriškai iš dešinės ir iš kairės garlaivio pusės ir kiekvieną iš jų varo atskira mašina. Didelius pasažierinius oceaninius ir kariškus garlaivius dirbdina dabar su dviem šriubais. Jeigu todėl kelionėj pagenda vienas volas arba šriubas, laivą gali varyti kitas, nors, žinoma, palengviau, negu dirbant abiem drauge.

Šriubus nuo seniai stengiasi pritaikyti ir orlaivystėj, kad orlaiviai galėtų lėkti prieš vėją. Orlaivius tokius dirba su balionais, taigi lengvesnius už orą, kuriuos pakelia augštyn balionas, pripildytas gazo lengvesnio už orą ir sunkesnius už orą arba teip vadinamu aeroplanus.

Palekiantis prieš ne smarkų vėją orlaivys Spencero (kairėje orlaivio pusėj yra šriubas, kurį, lekiant orlaiviui, sunku patėmyti nuo apačios).

Ne galima vienog daug rašyti apie orlaivystę, kadangi tas klausymas painus ir mažai butų suprantamas. Priduriame vien, kad terp šios dienos išradėjų yra šalininkai orlaivių sunkesnių iš orą, taigi aeroplanų ir šalininkai aerostatų, taigi orlaivių su balionais, lengvesnių už orą.

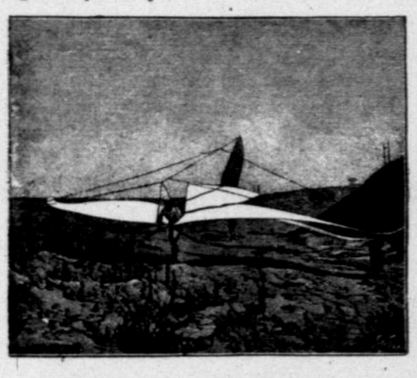

Lakiojimo prietaisa inžinieriaus Lilienthalo.

Svarbiausiu čia yra, kad orlaivys galėtų laikytiesi ant oro ir galėtų pakelti didesnę sunkenybę. Kad aerostatas galėtų pakelti didesnę sunkenybę, jis turi turėti didelį balioną, pripildytą gazo lengvesnio už orą. Bet tokius orlaivius, kadangi jie, kaipo dideli, patinka didelį oro pasipriešinimą, galima varyti tik prieš silpną vėją ir tai besidarbuojant labai tvirtam motorui, varančiam šriubą.

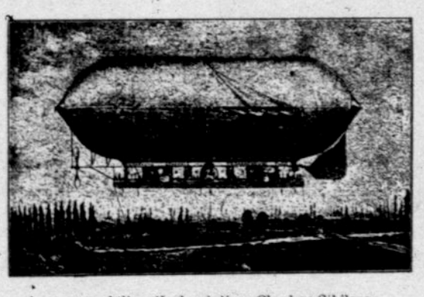

Aeroautomobilius iš aluminijaus Charleso Sibileur.

Toki vienog motorai sunkus ir per tai ant jų pakėlimo atseina dar labiau padidinti balioną, o tas vėl patinka dar didesnį oro pasipriešinimą. Iš iki šiol padirbtų orlaivių galėjo lėkti prieš ne smarkų vėją vien orlaiviai: Giffardo, Krebso ir Renardo, Santos Dumonto, Severo, Spencero ir kelių kitų.

Rodosi, kad šalininkams orlaivių sunkesnių už orą, taigi ne turinčių baliono, greičiau pasiseks išrišti orlaivystės klausymą negu šalininkams aerostatų, taigi orlaivių pasikėlimui turinčių didelius balionus. Principai, ant kurių paremti orlaiviai sunkesni už orą, taigi aeroplanai, yra tie pats, ką ir vaikų leidžiamuose ant oro popieriniuose lakunuose; aeroplanais yra ir orlaiviai paremti ant megdžiojimo paukščių lėkimo, taigi turinti pasikėlimui sparnus, kaip antai lakiojimo prietaisa Lilienthalo arba amerikono Langleyo. Bet užduote lakiojimo su pagelba aeroplianų dalinasi į dvi dali: į palaikymą lakiojimo prietaisos ant oro, apie ką aerostatui ne reikia rupintiesi, kadangi jį pakelia balionas, ir suteikti lėkimą į geidžiamą šalį. Dėl tų tai priežasčių aeroplantai iki šiol ne toli nužengė, bet ateitis, be abejonės, priguli jiems, o ne aerostatams, taigi ne orlaiviams turintiems balionus pripildytus gazo lengvesnio už orą; su dirbimu aeroplanų, taigi prietaisų mėgdžiojančių paukščių lakiojimą išradėjai nužengė ne toli, kadangi ir paslaptys paukščių lėkimo dar teiposgi nesusektos.

(Toliaus bus.)

Kur vasaros laike geriausiai pasilsėti?

Šjmet, išvažiavus ant vakacijos, teko man po keleta dienų apsistoti Chatauqua Lake, Buffalo, Niagara Falls ir New Yorke.

Norintiems vasaros laike pasilsėti yra geriausia vieta Chatauqua Lake. Pasiekti ją iš Chicagos yra parankiausiai Erie geležinkeliu, apsistojant Lakewood'e arba Jamestown'e.

Ežeras Chatauqua yra pačiame pietvakartniame kampe New Yorko valstijos, tik 8 mylias į pietus nuo ežero Erie. Jo paviršius stovi 1450 pedų augščiau jurių vandenų paviršiaus ir 877 pedas augščiau ežero Erie. Jis turi 18 angliškų mylių ilgio, plotis vietomis 3—4 mylios, vietomis teip susisiaurina, kad vos du laivai gali prasilenkti. Vanduo tykus ir tyras kaip krištolas.

Kraštai jo aplink visą ežerą augštai iškilę, apželę vaisingais medžiais, apsėsti turtingomis farmomis, daiktais net gana tankiais kaimėliais, su gražiais hoteliais, štoreliais, restauracijoms nuolaidžiai leidžiasi žemyn, vandenio link. Prie stacijos Erie geležinkelio yra didelis kaimas Lakewood vadinamas. Jame prie pat vandens stovi didelis, 3 lubų hotelis Kent'o, užimantis didelį bloką, tenai susirenka turtingiausia žmonių kliasa. Kiti visi nedideli bet gražus nameliai išsimėtę ant augšto iškilimo parengti vien svečiams. Toliau yra kaimas Celeron, kuriame yra visoki pasilinksminimai: koncertai, didelė teatrams salė, Ferro ratas, Loop de Loop, maudynės, karoseles, daugybė žverių ir kitokių pasilinksminimų. Ant ežero, kas 15 minutų plaukia dideli laivai, sustodami prie kiek vieno kaimo, išleisdami ir paimdami norinčius pasivažinėti. Ten iš visų pusių susivažiuoja tukstančiai žmonių ieškodami sau pasilsio laike vasaros karščių, išsiskirsto čia jie po gojus, sudus ir gėrisi sveiku oru. Čia pabuvę keletą sanvaičių grįžta namo su naujoms pajiegoms, nauja energija ir nauju noru prie savo darbo.

Netoli nuo minėto ežero yra miestelis Jamestown, teipat ant Erie geležinkelio, į kuri iš Celeron už 5 c. slreetkariu galima privažiuti. Teip gražu ir čystą miestelį sunku kur patikti, o biznis jame neprastesnis už didelių miestų biznį. Čia yra gana dideli štorai, hoteliai, restauracijos ir viskas kaip ir didžiausiame mieste. Tokiu budu svečiai iš visos apielinkės Chatauqua Lake atvažiuoja čia pirkti sau visokius reikalingus daigtus. Iš visų pusių galima į Jamestown privažiuoti streetkariu už 5c. ar 10 centų.

Todėl vasaros laike, kas nori pasilsėti ir pasigerėti gražia regykla, atsikvėpti sveiku oru, tegul važiuoja Erie geležinkeliu ir apsistoja Chatauqua Lake, o nesigailės čia savo praleisto laiko. Erie geležinkeliu tėipgi galima privažiuoti ir į Niagara Falls, kur yra didžiausi gamtos stebuklai, apie kuriuos galbut kiekvienas yra girdėjęs. Tokius dyvinus gamtos apsireiškimus, kada žmogui proga atsitinka, visada verta pamatyti. Tą vietą, ne tik Suvienytų Valstijų gyventojai, bet ir svetimų žemių žmonės šimtais kasmets lanko.

Kas turi reikalą važiuoti iš vakarų į New Yorką, tegul ima Erie geležinkelį ir pasako, kad nori aplankyti Niagarą Folls, tai geležinkelio agentas parengs teip tikietą, kad važiuojantis galės sustoti Niagara Falls nors ir ant kelių dienų ir tą viską pamatyti. Tikietas brangiau nekaštuos, tik jį perkant, reikia sakyti, kad nori važiuoti per Niagara Falls, nes kiti trukiai einanti iš Čhicago į New Yorka tos vietos nesiekia, apart trukiu, kurie tyčia užsuka į Niagara Falls.

A. Olševskis.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolio, Nikodemo Szulcos ir savo szvogerio, Jono Jaruszkos, abudu Kauno gub., Raseiniu pav., Sartininku volosties, kaimo Mainutos. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jos. Shulca,
(25—9) Export, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Floorijono Juciaus, Kauno gub., Kražiu parapijos, metai atgal gyveno Pensylvanijoj, asz jo brolis, meldžiu atsiszaukti ant adreso:

Frank Ricz,
County Jail, Springfield, Ill.

Pajieszkau savo pusbroliu, Juozapo Bendiko ir Augusto Kunczaiczio, abudu Suvalku gub., Naumiesczio pav., kaimo Sutikiu. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Antanas Visznevskis,
Box 33, Kanton, Mich.

Pajieszkau savo broliu, Jurgio ir Frano Nakuczių, Kauno gub., Sziauliu pav., Baisogalos parap., kaimo Skamaiczių, pora metu atgal gyveno Chicagoj ant Canal ulyczios. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Dominykas Nakaitis,
308 South Ave., Du Bois, Pa.

Pajieszkau Franciszkaus Daukszo, 1 metai atgal gyveno Sheboygan, Wis., ir Aleksankro Daukszo ir Jono Balandžio jiedu gyveno Pittsburg, Pa. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Joseph Vaznis,
Box 13, New Haven, Pa.

Pajieszkau savo brolio Andriaus Naujalio, isz kaimo Vesalavos, Mikaliszkio gm., Marijampoles pav., Suvalku gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Mike Naujalis,
Box 267, South Wilmington, Ill.
Grundy Co.

Aukos kankintiniams.

Dr-te Kudirkos Chicago.....2.00
F. Paplauckas, Westville, Ill. 1.00
Buvo $503.98
Sykiu $506.98

"AUSZROS" Dr-tes fondas, besimokinancziai lietuviszkai jaunuomenei.

T. M. D. Kuopa, Baltimore, per Nagarnauska 1.50
Dr-te Kudirkos, Chicago.....2.00
F. Paplauckas, Westville, Ill.....1.00
Buvo $437.35
Sykiu $441.85
Iszmoketa Stipendija vienam Chicagoj besimokinancziam.....75.00
Lieka $366.85

Aukos VISZTALIUI.

Dr-te Kudirkos, Chicago.....1.00
F. Paplauckas, Westville, Ill.....1.00
Buvo $16.38
Sykiu $18.38

Aukos ant kasztu delegatui in Nyderlandija.

F. Paplauckas, Westville, Ill.....1.00
Buvo $31.00
Sykiu $32.00

Pigiai ant parlavimo pirmaeilinis lietuviszkas Saliunas ant Bridgeporto. Laisnis iszpirktas, randa pigi, lietuviu apgyventoje vietoje. Parsiduoda isz priežasties vyro mirties. Atsiszaukite pas savininke po nr. 3157 So. Halsted St., kerte 32-ros ul. Chicago, Ill.
(10—16)

Pigiai ant pardavimo pulkus kampinis liotas, lietuviu apgyventoj vietoj, priežastis pardavimo savininkas iszvažiuoja ant farmu. Atsiszaukite in „Lietuvos" redakcija. (25—9)

Reikalauju 1000 vyru prie gelžkelio darbo, Colorado, Wyoming, Nebraska. So. Dakota ir Minnesota sztetuose, kelione dykai isz Chicagos, 500 vyru reikalauju prie darbo giriose Wisconsin ir Michigan sztetuose, mokestis 25 iki 28 dol. ant menesio, valgis ir guolis dykai. Teipjau reikalauju vieno vyro dirbti mainose Iliinojuje prie angliu.

John Lucas,
122 La Salle St., Room 6.
(10—9) Chicago, Ill.

Vakarine Mokslaine Angliszkos Kalbos!

Ant West Sides, po nr. 68 W. 25 St., J. Sabalauskas atidare vakarine mokslaine angliszkos kalbos, kurioj mokys 3 vakarus ant sanvaites, Panedelyj, Utarninke ir Petnyczioj, mokslas prasideda 7½ val. vakare, del einancziu kasztuoja **tik 2 dol.** ant menesio. Tas yra pagirtinas ir naudingas dalykas, o turint liuosa laika geriau praleisti mokslainej, negu saliune. Užkvieczia kuoskaitlingiausiai atsilankyti.

Su guodone
J. Sabalauskas,
Mokintojas.

Tel. 872 Morgan.

Grand Opening!

Chicago. Atidariau nauja karczlama ir darau jos inkurtuviu baliu subatoj ir nedelioj, 26 ir 27 d. rugsejo (Sept.) 1903 m., ant kurio grajys puiki muzika. Todel visus pažystamus ir aplinkinius kvieczia atsilankyti ir pasilinksminti.

Su guodone
L. Ažukas,
3301 Auburn Ave., Chicago, Ill.

AR NORI?

Ar nori geru ir naudingu knygu? Jei teip, tai dabar gali pasirinkti kokiu nori isz "Lietuvos naujausiai iszleistu-knygu.

Jei nori mokintis angliszkos kalbos, tai nusipirk **"Žodyna lietuviszkos ir angliszkos kalbu."**

Jei nori dasižinoti koki kur gyvena žmones ant musu žemes, koki Europoj, koki Amerikoj, Azijoj, Afrikoj, Australijoj ir ant visokiu po mares iszsimecziusiu salu, nori žinoti kaip seniai kur jie atsirado, nori pamatyti ju paveiksus, kaip jie iszrodo, ka jie veikia, kokia kalba vartoja, kaip vaikus augina, kaip mokina, kokio kurie tikėjimo (vieros), nuo kada ir nuo ko kurie tikejima pereme, kokios ju bažnyczios, kokios dievmaldystes ir žodžiu sakant nori dasižinoti visa žmoniu istorija, tai nusipirk knyga **"Ethnologija"**, o joje viska rasi.

Jei nori dasižinoti monu ir burtu paslaptis, kokiu budu juos magikai padaro, tai nusipirk knyga **"Paslaptys magijos bei Spiritizmo"**, o isz jos viska dasižinosi.

Jei nori dasižinoti apie gamtos mokslus, tai nusipirk knygas: "Akyvi apsireiszkimai sviete", "Apie Žeme", "Senu gadyniu iszryke sutveimai" "Biologija", "Svieto pabaiga" ir tt., o isz, tikrai apsiszviesi.

Jei nori gražiu pasakaiczių ir juoku, tai nusipirk knygeles "Gyvenimo valzdeliai", teipgi teatraliszkas: "Dede atvažiavo", "Zile galvon velnias vuodegon", "Geriaus veliaus negu niekad" ir szimtus kitokiu turime gražiu pasaku.

Pas mus teipgi gali gauti visokiu abrozu, abrozeliu, ražancziu, szkapleriu, kryželiu, puikiausiu gromatoms popieru, uikiausiu ant svieto pavinczlavoniu pavydale kortu ir pavydale kvietku bukietu, guminiu lytaru, drukuojamu masinu, auksiniu fontaniniu pluksnu, mapu, atlosu ir tt.

Raszyk tuojaus, o gausi katalioga.

Jei nori pasiusti pinigus in kraju, tai siusk tiktai per mus, o visada geral ir greitai suvaikszczios. Musu name talpinasi randava paczto stacija, žinoma po No. 60, tad mes tik galime kiekvienoje dienoje siuntinius iszleisti.

Jei reikalauji szifkortes, tai pirmiau klausk pas mus szifkorczių prekiu, nes mes turime visas linijas ir tik pas mus gali gauti kokia nori nuopigiausios ki brangiausios Ko tik reikalauji raszyk o gausi preces, kataliogus ir viska ko tik reikia.

Adresuok:

A. OLSZEVSKIS,
924 33-rd St., Station 60, CHICAGO, ILL.

"Lietuvos" Agentai.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Naujokas, 336 Broome st.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 262 4th St.
K. M. Lubėnas, 283 3rd St.,

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.
Ant. Aseviczius, 30 So. Orange, Ave.

BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
K. Balcziunas 256 Grand st.
Juoz. Szunskis, 97 Grand St.

ELIZABETH, N. J.
Jurgis Orinikaitis, 75 Waff st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

PITTSTON, PA.
Alek Lakaviczia, 109 Even st.

WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 844 Bank st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,

E.ST. LOUIS, ILL.
J. J. Ražokas, 471 Collinsville Ave.

NEW BRITAIN, CONN.
Motiejus Mažeika, 11 E. Laurel st.
M. J. Cheponis, 72 Jubilee St.,

BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 943 So. 2nd St.

LAWRENCE, MASS.
Antanas Žvingilas,

ALLEGHENY, PA.
S. Dominaitis, 1436 Adams St.

"Lietuvos" keliauianti agentai
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
Antanas Lietuvys

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knigas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

"LIETUVOS ISZLEISTUVE.

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, vakarines, priespawiednes, komunijos misziu, miszparu ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais: miszparai giedami lietuviszki ir lotiniszki daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowido: aktai, ražancziai, stacijos, karunka, keliolika szventu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir gražiausia knygelisz visu lietuviszku maldaknygiu, daili, balta, aibdi popiera; stambus, aiszkus drukas. Miera 3¼x4½ colliai. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo.....50c

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minkstais apdarais, apvaleis kampais, auksinti krasztai, paraszais ir kwietka.....$1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuziszkos gluotnios skuroles apdarais apvaleis kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai.....$1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuliloidos apdarai, iszkiliusios kwietkos, su kauline kabute, auksinti krasztai...$1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuliloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszkiotos sidabru ir perlu, su dwiem kaulinemis kabutemis, auksinti krasztai.....$2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

Lietuviszka Banka.

(Uždeta 1888 mete.)

Siuncziam pinigus greitai ir saugiai in visas dalis svieto. Parduodame Laivakortes ant greicziausiu laivu. Paczto Sta. No. 8.

S. Mack,
212 First St., Elizabeth, N. J.

TEMYKITE.

Geriausia prekyste del Lietuvių.

Kiekvienam kurs prisiųs savo adresą, tam prisiųsiu DYKAI naują lietuvišką KATALIOGĄ, kuriame yra daugybė: armoniką, skripku, klernetų, skambinančių skrynučių, ir rašomų mašinukių. Reikalaujant laikrodžių k a t a l i o g o, reikia prisiųsti už 5 ct. marką del pačto kašty, o greitai bus prisiųstas.

Del guodotinų draugystėių dirbame pečėtis ir tenkėlius už preinamiausią prekę. Adresuokite teip:

M. J. DAMIJONAITIS,
3138 LOWE AVE., CHICAGO, ILL.

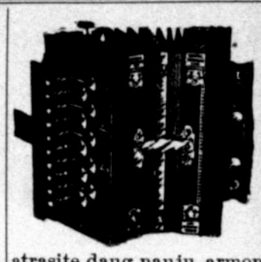

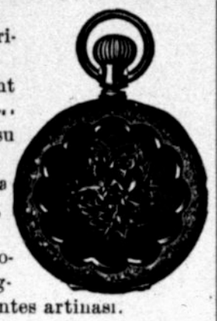

Dykai prisiusime kožnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.

Adresuokite teip:

Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norriko & Co.

LIETUWIŲ DAKTARAS

MARJA DOWIATT,

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 12tos ryto.

Telefonas: Canal 78.
Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirba:- **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:- **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir visus bažnytinius paredus. Visoki darba atlieka artistiszkai in laika.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu prideranczial atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Parankiausia Banka.

The Stock Yards Savings Bank

EXCHANGE BUILDING.

Union Stock Yards Chicago

KAPITOLAS ir SURPLUS $283.000.00.

VIRSZININKAI:

S. R. Flynn. Prezidentas. J. A. Spoor, Vice-Prezidentas. T. J. Fitzgerald, Kasieriaus Asil.

DIREKTORIAI:

P. A. Valentine, iš Armour & Co. — Louis F. Swift, iš Swift & Co.
Nelson Morris, iš Nelson Morris & Co. — James H. Ashby, iš U. S. Yard & Transit Co.
Jesse P. Lyman, iš Hammond Co. — Sam'l A. McClean Jr., iš Contin. Packing Co.
John A. Spoor, iš U. S. Yard & Transit Co. — Arthur G. Leonard, iš U. S. Yard & Transit Co.
Frederick S. Winston, Attorney. — Levi B. Doud, iš Doud & Keefer.
S. R. Flynn, iš National Live Stock Bank.

Šita banka priima ant užkavojimo pinigus nuo $1.00 iki didžiausiai sumai ir už sudėtus pinigus moka 3 procentą. Čia visi Stock Yardų darbininkai gali pasidėti savo pinigus tuojaus, kaip tik gauna algas, ir už padėtus gaus 3 procentą.

Daugiau kaip 30 metus iszmegintas! Dr. RICHTERO wisam swietui žinomas

"ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER.

yra geriausia gyduole nuo

Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.

ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.

us 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas

F. Aq. Richter & Co., 215 Pearl Street, New York.

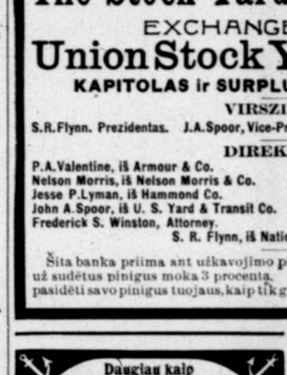

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, planeziu, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szlevyuma, sutinima, veži, blyksle pas moteris, kraujavima ir t., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyžiu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pageiba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

Iszgydau per **keleta dienu**. kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerkle ir burnoj, nosy, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyczio nusilpnejima ir tt, gydau kuopasekmingiausiai ir **gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano speciaiszkumi.** Gyvsidabro nevartoju. Nuodugnus iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
132 E. 24-ta ul., kampas Lexington ava., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalintiems asablaiskai atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame paciento insitikejimo.

Szneku visokiose ka.bose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

$1.000 dovanų buče daves tam daktarui, kuris mane butų išgydes nuo reumatizmo, bet tokis nesirado. Praleidęs daugelį pinigų ant daktarų, ėmiausi naminiu budu gydytėsi, kuris mane sveiku padarė ant visados. Todėl persergėdams kad nesikaštuotų, paduodu savo adresą, ant kurio, turintis reumatizma atsišaukite indėdami **$1** ant druko kašto, o prisiųsiu lietuviškai drukuotą pamokinimą kaip išsigydyti. Adresuok:

A. Lietuvis,
3157 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Kas isz amerikiecziu nori gauti

"Darbininku Balsa"

ir kitus prigulinczius Lietuvių Social-Demokratiszkos Partijos rasztus, siųsti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus, nuo dabar esikreipia su tuomi ne prie draugo Miszeikos, kaip iksziol, bet ant adreso:

A. Lalis,
5236 Indiana ave., Chicago, Ill.

[Laboratory 313 Bedford Ave.] Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI? AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽZELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDZOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka užsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:

J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

Europos Lietuviszki Laikraszczial.

"Varpas" literaturos, mokslo ir politikos menesinis laikrasztis. Preke $1.25

"Ukininkas" užsiimantis reikalais ukininku ir paduodantis visokias kitas svarbias žinias ir pamokinimus. Iszeina kožna menesį. Preke .....75c.

"Naujienos" talpinanczios pasakas isz žmonių gyvianimo ir kitokias svarbias žinias. Preke .....75c.

Visi tris virszminėti laikraszczial iszeina formoje knygeliu, iszleidžiami Tilžeje, Prusuose. Norinti juos gauti kreipkites prie agento. Adresas:

M. J. Damijonaitis,
3138 Lowe Ave. Chicago, Ill.

AR SERGI?

Jeigu turi skaudejima ir svaigima galvos, skaudejima po krutine, sanariu, nugaros ir kryžiaus, reumatizma, sunkuma ant krutines, nepaprasta szirdies plakima, užuma ausyse ir galvoje, drebejima ir vaikszcziojima kraujo, paneliavusius paakius, užkietejima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma kojose, jeigu iszeina sekla naktyje ar prie nusiszlapinimo, jeigu negali miegoti ar valgyti, jeigu esi nuvarges rytmetyj, esi baugus, gedingas, nusimines, jeigu lytiszkos dalys yra nusilpneje, tai musu EKSKYMOS Juosva praszalys visas minetas symptomas, priduos magnetizma ir gyvybe visam kunui, melle, tvirtuma ir linksmuma, sutvirtina nusilpnejusias nervas; vienu žodžiu padaro žmogu kaip naujai gimusi. Szita Elektros Juosta nesziojasi ant gyvo kuno ir turi stebuklinga gydanczia galybe virsz minetu kentejimu. Elektrika dabar vartoja garsiausi daktarai, nes ka elektrika padaro tai to gydyoles neistengia. Prisiusk už 2c. marke o gausi knyga su paveikslais ir plinu apraszymu kaip reikia iszsigydyti be daktaro.

JOHN'S SUPPLY HOUSE
3215 S. MORGAN ST., CHICAGO, ILL.

SPECIALISTAS WYRISZKU LIGU

kuris pasekmingai gydo ligonius, greitai, teisingai ir tikrai, nes turi 20 metu praktikos ir kiekvienam

ISZGYDYMA UŽTIKRINA.

Jeigu turi kokia nors paslaptinga liga, kraujo užnuodyjima, jeigu esi nusilpnejes ant viso kuno ar lytiszku daliu kuno, jeigu turi kita kokia nors liga ar kokius kenkimus, tai tuojaus raszyk arba pats ateik pas visiem žinoma pagarsejusi Chicagos specijalista vyriszku ligu

DR. B. M. ROSS
Rooms 1 to 7, 175 S. Clark St.
kerte Monroe, Chicago, Ill. Roda dykai.

Ofisas atidarytas kasdien nuo 9 iki 4. Panedelio, Seredos, Petnyczios ir Subatos vakarais nuo 7 iki 8:30. Nedeliom nuo 10 iki 1. Galima susizinketie lietuviszkai. Ant atsakymo indek už 2c marke

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!

X-Spinduliai vartojami del atradimo ligos

ATSISZAUKIT TUOJAUS, NES SZITA OFERTA NE ILGAI TESIS.

ISZPJAUK SZITA IR ATSINESZK SU SAVIM.

Svieto pagarsėję specijalistai STATE MEDICAL DISPENSARY'J išgydo visas vyrų ligas greičiau už kitus gydytojus šiaurvakaruose. Gydymas SILPNU VYRU yra jų SPECIJALIŠKUMAS, ir DISPENSARY turi daugiau naujausių aparatų ir instrumentų negu sudėjus visus kitus specijalistus šiaurvakaruose.

PREKES PRIEINAMIAUSIOS.

Vyrai su geliančiom ir silpnom nugarom, inkslais, skaudėjimais kiaušiuose, lytiškų nusilpnėjimų, skaudančiu nusišlapinimu, naktiniais nubėgimais, susitraukusiais arba neišlavintais organais, trotyjimas atminties, nerviškumas, skaudėjimai krutinėje, inkstų liga, plautis puslės, nusistojimas šlapume, krituliai prieš akis, negalėjimas atlikti savo priderysčių, skaudėjimas galvos, klapatyjantis paraudimas, priešmanavimas, silpnumas, melankolija, negeras kvapas, patrotyjimas apetito, puolimas plaukų, VISIŠKAI IŠGYDOMI.

Specijaliszkos ligos: Negamtiszki nubegimai, užnuodyjimas kraujo, Varicocele, visiszkai iszgydomi. Greicziausias iszgydymas del silpnu vyru.

Jauni vyrai nusilpninti per bjaurius paproczius ir persidirbima, silpni ir nerviszki ISZGYDOMI PO TIKRA GVARANCIJA, ARBA PINIGAI SUGRAŽINTI.

GYDUOLES DYKAI IKI ISZGIJIMUI.

Offiso valandos: Nuo 10 ryto iki 4 po pietų, ir nuo 6 iki 7 vakaro. Nedėliom ir per šventes nuo 10 iki 12.

State Medical Dispensary,

PIETVAKARINIS KAMPAS STATE IR VAN BUREN UL.

Inejimas per 66 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Išsikirpk šitą, nes ne visados eis laikraštyje. Šitas yra geras del egzamino su X-Spinduliais.

NSRA

Koznas Sergantis i labai trumpa Laika gal pasveikt.

Jeigo kuris sergate, tai mes galim duot roda, raszik pas **Dr. E. G. DRAKE**, dažiuretoja ir primvedziu gydytoju

"National Medical Association,,

sanariu New Yorko ir Pensylvanios universitetu, kuris per 31 metą sunkiu darbu ir praktika darodie kad nera tokiu ligu ar senu ar apleistu pripažintu už neižgydumas pas vyrus, moteris ir vaikus katru jisai negaletu ižgydyt.

Nes yra negalimas da kta, kad viens gyditojas galetu visus silpnumus tikrai žinoti ir juos ižgydyt, del to Dr. DRAKE kožnai ligai turi atskirą gyditoją. Paciento silpnumo liga bus visiems gyditojams perstatyta. Kožnas silpnumus tokiu budu turi atskirą sau gydytoją, bet Dr E. G. DRAKE su visais gydytojais visus silpnumus paduotus laiszke iszbando ir kožnam rasztu užtikrina visiszkai ižgydymą.

Kožnas sergantis rasztu apturi užtikrimimą jog isz savo ligos bus ižgydytu. Sergantis kreipiantis i musu namą uzsimoką tik wieną syki, neadbodamas ant to, kiek laiko jis tę tures gydytis.

Kad senas Medical Direktor Dr. DRAKE gal visiszkai ligą ižgydyti ir visada kožnam serganezem pagelbet, matyt isz raszto kur Dr. DRAKE kožna diena gauna, isz tu pora kopiju talpinam, neturedams wietos del daugiau.

Johnstown, Pa., 18 Junius 1903.
Guodotinas Ponas Daktaras!
Kožnas kuris sergate, duodam roda, neatidiekit dieną nuo dienos, tik tuojau raszikit pas Pona Dr. Drake o jis i labai trumpa czesa jums pagialbes.
Asz buvau sergantis kataru ir galvos skaudejimu, jusu medicina mane ižgyde, už ka jum labai dekui. Dieve duok jam senibies ir szczesti. Su guodone
A. SLAVA.
101 2d Ave., Johnstown Pa.

Minersville, Pa., 22. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Drake,
Labai dieku Pons Daktare už izgydyma. Nieks negalejo mane pagialbet, jusu lekarstos siusta man per expresa išgyde mane i trumpa czesa.
Kad ne jusu medicina, asz ne žinau, kas su manim szendie but.
Su guodone
PAUL REDŽYEKI.
Box 140. Minersville, Pa.

Indianapolis. Ind., 12. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Dr. Drake,
Nieks ne gal apraszit to skausmo kuri turejau kauluose, asz potrofinau dauk pininga pas visokius Daktaru už dika, sirgau metus ir mysliau reikes man numirt. Iž gazetos asz dosizenojau ape Poną Doktorą ir Jusu Medikal Association. Jusu medicina i labai trumpa ir zėsa mane pastate ant koju, už ka jum abai grajei dieku. Asz rekomendawoju 1 jus institutą wiesem mano pažistamem ir prietelliam.
Su guodono
JUW KANAY su familija.

jeigo kuris sergate, tai nie atidekit dieną nuo dienos bet nusiduokit laiszku ar asabiszkai prie NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION o paaiszkinimus Lietuviszkoj kalboj gausite, Wieno laiszko usztektinai, jejgu jame savo ligą prideranozlai apraszisit Raszykit mums Lietuviszkai, ar kokia jus kalba norit.

VALANDOS PRIĖMIMA: Kožna diena nuo 10 iki 1 val. ryte ir nuo 2-5 po pietu. Nedieliomis nuo 10 iki 1 val. ryte.
Gromates meldžiam ant szio antraszo siusti:

Dr. E. G. DRAKE Viriausias gydytojas **National Medical Association**
34 WEST 26 STREET, NEW YORK.

Temykite!

Praneszu visiems savo kostumeriams, kad asz perkeliau savo szvota Laikrodziu, Laikrodeliu, Craznu ir Muzikaliszku Instrumentu iz No. 3340 Fisk st. po No. 336 Auburn ave. kur žymisi padidinau savo biznį teip, kad dabar pas mane vali gauti viska kas ko reikalauja isz visa pasaulio dalku. Asz teipgi taisau Laikrodžius Laikrodelius ir visokius muziksliszkus instrumentus. Kas turite ka ant pataisymo meldžiu pas mane atneszti o viskas bus pataisyta kuogeriausiai. Su guodone,

J. MIRAUSKIS,
3305 Auburn Ave., Chicago, Ill.

Skaitykite visa! Naujai Iszrastos Gyduoles.

Nuo galvos skaudejimo, dantu gelimo, plauku silnkimo pleiskanu, jos iszvalo galva, sutvirtina plaukus, stabdio galvos svaigima, nosies užkimsmima ir t. t. Prisiunsk 25c markems ir gausi jas. Podraug praneszu visiems lietuvtams, kad asz atpirkau visa bizni Zubovo sekreu ir slaptybiu ir tie, kurie yra prisiunte pinigus Zubovui tai tav ra nuo manes gaus; asz dabar tas slaptybes parduodu už labai maža preke. Kas prisiuns $1.00 gaus keles sztukas. Pas mane teipgi galite gauti gromatoms popieru su gražiais apskaitymais ka kožnas skalivdamas apsiverks. Prisiusk 25c markemis ir gausi tuzina tu popieru. Adresuok:

GEORGE PUPAUSKIS,
873 33rd St., Chicago, Ill.

Junnii akur tu begi? Nugi pas Piatra Szlaki nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska oczisszczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diena, tai jau ilgiau su tamista kalbeti ne galiu. Lik sveikas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir paklauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbėti angliszkai. Ateikite pas mane, o asz jum patarnausiu už dyka visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiave isz kitu miestu galite gauti pas mane geriausia nakvyne.

Petras Šlakis,
3321 Auburn ave., Chicago, Ill.
(Tarpe 33 ul. ir 33 pl.)
Telephonas Root 21.

HILLE'S FOTOGRAFAS,

3452 S. Halsted St.
Suima puikius Fotografijas už tuziną tikta
$2.00
Asz vaikstiu ir kiekvia reikalu nuizo [illegible]

F. P Bradchulis

Attorney and Counse'or at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 704
S. E. Corner LaSalle & Washington sts
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose sudduose.

Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone-Canal 484.

AR GAVAI KATALIOGA?

Jame randasi apraszymai su paveikslais ir prekem, yvairiu